

ELOFIZETÉS.

HELYREN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 19 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
újságok palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József téreget-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Csütörtök, április 26.

Czernin gróf válasza a szociáldemokratáknak

Nem akar hódítani a monarchia. — Az orosz alkotmányozó gyűlés dönt a békéről.
— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Németország és Ausztria-Magyarország szociáldemokratái összegyűltek s megvitatták maguk között: vajjon remélhető-e, hogy a Stockholmban összeülő nemzetközi szociáldemokratákongresszus határozott irányt adhat-e a nagy tömegek lelkében kétségtelesen élő olthatatlan békevágynak? Ezen az előzetes megbeszélésen szerfölött okos s a dolgok lényegét érintő beszédek és kijelentések hangzottak el, melyeknek magva egy kifejeződött határozatban tömörül.

Ez a határozat a békére törekvő nemzetek mottója. S azok a nemzetek, amelyek ennek ellentmondanak: ellenségei mindennemű békés meg egyezés lehetőségének s beteg rabjai egy szörnyű betegségnek, melynek új nevet fog kitalálni majd az orvosi tudomány; mi nem nevezhetjük másnak, mint a párolgó, friss, forrón ömlő vér ürületének. A léleknélküli mániákusok beteg szektájához tartozik minden kormány és államférfi, ki nem igyekszik minden elképzelhető módon, még áldozatok árán is gátat vetni ennek az emberirtásnak, mely a világ nyugodt álmát messze jövődökre elrabolta.

A német-osztrák-magyar szociálisták határozata szerint kérdést kell intézni minden kormányhoz s minden kormánynak felelnie kell arra a kérdésre: akarnak-e annexiót, vagy nem? Mert béke csakis akkor jöhet létre újra e vérbeborult világon, ha minden hadban álló nemzet kormánya egyértelműleg fogja kinyilatkoztatni, hogy nem akar más nemzetek rovására hódítani.

Becsületos, őszinte és igaz szó volt ez. A kérdés nyílt és egyenes: ilyennek kell lenni a feleletnek is.

Örömmel jegyezzük fel, hogy erre a kérdésre a mi monarchiánk külügyminisztere válaszolt legelsőnek. A békéhez vezető uton mint ez előtt is, most is mi tettük az első lépést. A Fremdenblatt, a monarchia külügyminiszterének téli hivatalos lapja holnapi vezető cikkében választ ad a szociáldemokraták kérdésére. E válasz olyan, amelyet vártunk: őszinte s minden sorában békés. A monarchia — úgy mond — önvédelmi harcot folytat s ezt a harcot folytatja mindaddig, amig

jövőjének biztosítása úgy kívánja, de abban a pillanatban kész a békére, amint e célját elérte. A monarchia külügyminisztere már kijelentette volt a múltban, hogy nincs szándéka területét Oroszországgal szemben növelni s ezt a kijelentését megerősítheti mostan is.

Igy a központi hatalmak szociáldemokratái a béke fehér galambját viszik a stockholmi kongresszusra. Ahol minden bizonnyal ki fog világítani, hogy kik lengetik Európában a demokrácia zászlaját: az anarchista- és reakcionáriusnak nevezett monarchia, az elavult politikai nézetekkel vádolt Németország-e? vagy a magát demokratikus államnak hazudó Anglia, a köztársasági Franciaország és a forradalmi szabadság felé gravitáló Oroszország? (.)

Bécs. A Fremdenblatt holnapi számában „Válasz a szociáldemokratáknak” címen vezérelket ír abból az alkalomból, hogy az osztrák, magyar és német szociálisták attól az óhajtól vezéreltetve, hogy a maguk részéről is hozzájáruljanak a rettenetes világháború befejezéséhez, önszántukból összeültek, hogy megvitassák azt a kérdést, vajjon a nemzetközi szociálista tanácskozás elő fogja-e mozdítani a béke ügyét. Ezzel kapcsolatban a német szociáldemokraták azt a kérdést intézték a német kormányhoz, hogy hajlandó-e kijelenteni, hogy lemond az annexióról. A osztrák és magyar képviselők is hozzájárultak ama határozatokhoz, hogy minden szociáldemokrata párt legfontosabb kötelessége kormányát egy hódítás nélküli béke nyílt kijelentésére rábírní. Ez a kijelentés — írja a Fremdenblatt — most már felesleges, mert az osztrák-magyar kormány különböző nyilatkozata már magában foglalja a választ. Ha azonban a nyilvánosság új kijelentést szeretne hallani, elmondhatjuk, hogy a monarchiának nincsenek agresszív szándékai Oroszországgal szemben.

Nem szándéka területét Oroszország
rovására kibővíteni.

Az osztrák és magyar kormány nyíltan és őszintén határozott, azonban nem szabad ebből az állásfoglalásból a gyöngeség érzésének jelét látni, amit nyomtatékosan kell megállapítani, mert az ellenséges sajtó békére való szándékunkat arra igyekszik magyarázni, hogy erőnk megcsökkentek. Mi azonban állandóan hangsúlyoztuk, hogy *védelmi háborút viselünk*, amit addig folytatunk, amíg célunkat el nem értük, amely abból áll: hogy *jövő egzisztencia*

oink részére *biztonságot* akarunk teremteni. Szilárdan el vagyunk arra szánva, hogy kitartunk. Katonailag s gazdaságilag erősek vagyunk a harc megvívására és ha arra kényszerítenek: *ellenségeink legyőzésére*. Hogy békeajánlatot tettünk, az azért történt, mert a céltalan embermészárlást megakartuk akadályozni.

— Mi nem gördítettünk a szociáldemokratáknak semmitéle akadályt utjukba, hogy a nemzetközi gyűlésen a békéről beszéljenek. Ellenkezőleg. Amennyire módunkban állott, egyengettük az utat a megbeszélésekhez. Az állítólag anarchikus és reakcionárius Ausztria-Magyarország és a politikai szempontból állítólag hátra maradt Németország a szociáldemokratáknak megengedte, hogy országukból kiutazzanak és a békéről tanácskozzanak, az azonban nagyon kétséges, hogy vajjon a modern Oroszország a saját szociáldemokrata képviselőinek meg fogja-e engedni, hogy szintén össze jöjjenek és még kérdésesebb, hogy Anglia, amely magát minden demokratikus eszme legfőbb képviselőjének játsza ki és a köztársasági Franciaország rá fog-e állni arra, hogy a szociáldemokrata képviselők egy ilyen értekezletre összeüljenek.

Rotterdam. A Times pétervári levelezője jelenti, hogy az ideiglenes kormány 22-én a táborban álló hadsereghez kiáltványt intézett, amelyben közli, hogy a háború és a béke kérdéseiről a döntést az általános választásokból kikerülő alkotmányozó gyűlés számára tartja fenn.

Berlin. Max Cohen ismert szociálista vezér a békekilátásokról a következőket mondotta: Bizonyos, hogy az orosz szociálista munkásság többsége nem hajlandó a minden áron való béke megkötésére. Az orosz többség csupán a hódítás nélküli békét kívánja. Ez egy olyan alap, amelyen a német kormánynak az orosz kormánnyal és az orosz munkásokkal meg egyezést lehet és kell létesítenie. Attól mindenestül óvakodni kell, hogy belátható időn belül orosz belső zavarokra számíthassunk, amelyek megakadályoznák Oroszországot a háború folytatásában.

Páris. A legutóbbi időben tizenhét francia szociálista újságot foglaltak le, mert azok közé tették, a radikális szociálistáknak ama nyilatkozatát, amellyel a tisztességes békekötés mellett foglaltak állást.

Koppenhága. A National Tidende jelenti Stockholmból, hogy az orosz szociálisták klubjában egy orosz munkás- katonatanácsot alakítottak. Az alakuló gyűlésen *száz tengerész katoná is* megjelent és csatlakoztak az új mozgalomhoz.

Stockholm. A dán szociálisták vezére, Borbjerg ma este Pétervárra utazott, miután Branting közbenjárására az orosz kormány engedélyt adott neki a határ átlépésére. Elutazása előtt egy Stockholmban levő magyar újságíróknak a következőket mondotta:

— Amikor Thomas francia miniszter Péterváron időzik, hogy a háború folytatása érdekében agitáljon, akkor csak hasznára válhat a béke ügyének; ha én a békés törekvések mellett fogok agitációt kifejteni. Kijelentette ezután, hogy valószínűnek tartja, hogy a stockholmi békekonferenciára az oroszok Cseidzet, Cserepellit és Plechanowot fogják kiküldeni. A konferenciát minden valószínűség szerint május végén fogják megtartani. Lenin szerinte túlzott utópista, realpolitikusként nem mondható és ezért nem szabad őt komolyan venni. A berlini szociálista kongresszus manifesztuma minden igaz emberben, aki a békét akarja, örömet keltett, mert ezzel ráleptek az egyetlen helyes útra, amely a megértéshez vezet. A szociálisták

munkája visszaszerezheti a világnak a várva-várt békét.

Kopenhága. A Rjees jelentése szerint az orosz kormány a legközelebb hivatalosan közzé fogja tenni háborús célját és állást foglal a központi hatalmak indirekt békeajánlatával szemben, amire a szociálista munkások és katonák tanácsa kényszeríti a kormányt. Az ideiglenes kormány helyzetére jellemző Cseidzenek egy kijelentése, amelyet a kiewi katonák küldöttségének mondott és amely így hangzik:

— Az ideiglenes kormány egy paripa, amely kirántja kocsinkat a mocsárból. Nekünk nem szabad botútsékkal megvadítani és arra sem szabad törekednünk, hogy munkáját megnehezítsük. De a zablát mi tartjuk a kezünkben.

Róma. Az olasz szociálista párt képviselőházi frakciója és a szakszervezetek képviselői újabb tanácskozást tartottak, amelyen az Avanti szerint, a béke érdekében való akciót beszéltek meg.

Rotterdam. A Daily Cronicle francia fronton levő haditudósítójának jelentései alapján azt írja, hogy a harcokban beállott rövid szünet alatt előkészítik a franciák a harmadik támadást, amelyre a front mögött még elég ember és tüzérségi anyag áll rendelkezésre. A lap azt írja, hogy ennek a támadásnak az eddiginél is súlyosabb emberáldozatokra kell felkészülni, hogy a győzelmet elérhesse.

Genf. Clemenceau a következőket írja: A lenai szénbányaművekbe több mint egy milliárd francia tőkét ruháztak be. A bányaműveket fenyegető pusztulás Franciaország részére súlyos tökevesztést jelent.

Lugano. Egyik olasz folyóirat közli Cadorna levelét, amelyben a tábornok kijelenti, hogy éppen visszatért az egész front inspicálásáról és kijelentheti, hogy mindenhol azt hallotta, hogy ott, az azon a frontrészen az ellenség nem törhet be. A lakosság tehát nyugodt lehet egy osztrák-magyar támadással szemben, mert nemcsak a hadseregnek, hanem minden olasznak elsőrendű kötelessége bátornak lenni. A hadsereget az egész nemzetnek támogatni kell ebben a harcban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Az angolok Arrasnál és a Scarpe déli partján Monchy-tól északra három támadást intéztek. Mind a háromszor nagy veszteségükkel visszavertük őket. Az Aisne mellett és a Champagne-fronton a helyzet változatlan.

Szokatlanul nagy az angolok újabb vesztesége is.

(Összeomlott minden ellenséges támadás.)

Berlin, április 25. (Hivatalos.) A nagylőhadiszállás jelenti:

Nyugati harter:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Az arrasi csataterén tegnap reggel óta Cavrelle helység birtokáért folyik a harc. Az ellenség egyébként a Scarpetól északra nem ismételte meg támadásait. A Scarpetól délre az arras-cambrai-i országut mindkét oldalán délután újból **fellángolt a harc.** Angol hadosztályok Mochy-Vancourt-n át széles arevonalon, **mélyen tagolva támadtak. Az angolok rohama tüzünkben és kemény közelharcban mindenütt igen súlyos veszteséggel összeomlott.** A lövészárkok legénysége és a gyalogsághoz tartozó repülő, április 23-áról azt jelentik, hogy **az arevonai előtt heverő halott és sebesült angolok száma szokatlanul nagy.** Gyalogságunk ellentámadásainak alkalmával 660 foglyot ejtettek, több páncélgépkocsit elpusztítottunk. A tengerpart közelében rohamcsapataink április 23-án hatásos előkészületek után benyomultak az ellenség állásában és 28 francia foglyot és négy gépfegyverből álló zászmányt hoztak magukkal. Folyó hó 26-án és 24-én harcra vonultunk előtérén, St. Quentin-től északra nyugatra, több ütközetre került a sor, a melyekben az ellenség véres veszteségen felül foglyokat is vettett.

A német trónörökös hadserege:

Az Aisne és a Champagne arevonalon több szakaszban a tűzharc ismét erősbödött. A franciák előretörései Hurtebisse majornál, a Brimontnál és a Siappatól nyugatra eredménytelenek maradtak. **Az ellenség vonalai mögött élénk forgalmat észleltünk, amelyet hatásos tűz alá vettünk.**

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege:

A helyzet változatlan. Az angolok és franciák 23-án légi támadás folytán husz repülőgépet és egy kötött léggömböt vssztettek, 24-én 19 repülőgépük esett áldozatul, amelyek közül 16 légi harcokban, 3 alulról történt vadlövészek folytán zuhant le, Bernerty hadnagy 20—21 és 22-ik ellenfelét lőtte le. Egyik ellentámadásunk alkalmával Gavrillenél Zorer százados, egy légi különítmény vezetője, 150 méter magasságban a rohamozó gyalogság előtt repült és repülőgéperől géppuskájából lövöldözte az angol vonalakat.

Keleti harter:

Tüzérségünk erőteljesen viszonzta az orosz ütegek tüzelését, amelyek főképen Jakobstadtnál, Postanynál és a Zlocow-tárnopoli vasut mentén működtek.

Macedóniai harter:

A napok óta Vardar és a Dioran tó közti állásaink ellen irányuló hatásos ágyuzást tegnap támadások követték, amelyeket a bolgár csapatok kivétel nélkül visszavertek. **Ludendorff, első lőszállásnester (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)**

Május 30-ára összehívják a Reichsrathot.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bécsből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a Reichsrathot május 30-ára összehívja és hogy első sorban az életmezési kérdésekkel, a gazdasági és a háborúval összefüggő egyéb, különösen szociális és állampénzügyi kérdésekkel fogja foglalkoztatni. Nemcsak a küszöbön álló állásokról szóló, hanem a Reichsrath további tevékenységéről szóló munkatervet is elő fogja terjeszteni a kormány. Előkezdésbe lép e célból a kormány az illetékes körökkel. **Egyidejűleg a politikai cenzúra megszüntetését is kezdeményezni fogja.** A kormány reméli, hogy a parlament támogatni fogja a munkáiban.

Bécsből jelentik: A lengyel klub mai ülésén tudomásul vették az elnöknek a politikai helyzetéről szóló jelentését, amely a miniszterelnök által tett nyilatkozatokat tartalmazza és amely szerint a kormány teljes komolysággal foglalkozik az 1916. november 4-én kelet Galiicia önkormányzatáról szóló császári kézirat megvalósításával. Ez irányban a kormány érintkezésbe szándékozik lépni a lengyel klubbal, hogy a Galicia királyságban lakó mindkét népközti közeledést létesítsen, Galicia gazdasági fejlődése, pénzügyének rendezése érdekében, hogy megteremttesse a háború által okozott károkat. Az állam pénzügyi viszonyainak tekintetbevételével általában összegezen kívánja annak megteremtését, amelyet a károsultak felségélyezésére tognak fordítani. Ezután határozatot fogadtak el, mely szerint a lengyel klub megvárja a kormány javaslatait és tartalmazza az elnökséget, hogy a parlamenti bizottságok határozatait magára nézve irányadóknak tartsa. Végül üdvözölték a cárizmus bukását, amely a népek szabadságát erősítő esemény és amely közelíti a béke idejét is.

Kopenhága. Kiewi jelentések szerint az ukránai nemzeti összejövetel Ukrajna önkormányzatának keresztül viteléről tanácskozott. Gueskow hadügyminiszter fogadta az ukránai és lengyel küldöttségeket, amelyek külön ukránai és lengyel csapatok alapítását kívánták, melyek nem tartoznának az orosz hadsereghez. A mohamedánok is kérvényt nyújtottak be, hogy külön csapatot alkossanak. Ezek a mozgalmak, azok a törekvéseknek következményei, amelyek az orosz birodalom nem orosz részében az önkormányzat előléte céljából indultak meg.

Aradi kereskedő cipővásárlása Bécsben.

— Egy középiskolai tanár cipőnagykereskedése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad cipő-nagykereskedője, mialatt üzletéből úgy viszik a maximált cipőket, mint a cukrot, élénken gesztikulálva magyarázza érdekes történeteit. A derék cipőkirály ugyanis szenvedélyes elbeszélő, ki a békében vadász-történetekkel mulattatta vevőit, a háboru alatt azonban, miután nagy vagyont szerzett, hálából visszatért a foglalkozáshoz s most a cipők-ről mond el finom kis történeteket.

E történetekből különböző fajsúlyúakat és árnyalatúakat tart raktáron: van, amelyekben apró kis női lakktopánok játszó a főszerepet s olyan is van, amelyik bagaria szagu. Legutóbb azonban olyan történettel kedveskedett egyik vevőjének, amelyben egy egész sereg cipő jutott szerephez.

— A napokban Bécsben jártam — mesélte a cipőfejedelem — s elkéseredetten ballagtam a Kärtnerstrassen. Volt okom a boszuságra. Három nap óta járom a bécsi cipőgyárosok irodáit anélkül, hogy megfelelő s elegendő áruhoz jutottam volna. Tudja kérem, az én üzletemben csak elsőrangú... de hiszen minek mondjam tovább... ön ugyanis tudja... Mondom, amint a korzón töprengve haladok s azon gondolkodom, hogy most hová forduljak: egyszerre csak a vállamra üt valaki s felkiált:

— Szervusz öreg bőripar, mit keresel te Bécsben?

Felriadva tekintek rá s arcom rögtön mosolygósra változik, mert idegenben jól esik az ismerős arc. Egy aradmegyei plébános volt, aki valamiféle anonoki stallum ügyében ügyelgett itt.

— Én bizony cipőt vásárolnék, ha volna.

— Cipőt? Hát azt csak találsz Bécsben eleget.

— Nem találok biz én, de majd csakhogyszemmit.

— Hm! Aztán csakugyan kellene neked az a cipő?

— Talán bizony Aradon mezitláb járjanak a szép asszonyok?

— No akkor, ajánlok én neked valakit, akitől cipőt kapsz.

— Kapva kaptam az alkalmon és megkérdeztem, ki legyen az az istenáldotta férfiú.

— Tudod — felelte a plébános — van nekem itt Bécsben egy ismerősöm, középiskolai tanár, az egyik bécsi gimnáziumban. Vakációra leszokott rándulni Aradmegyébe sváb rokonaihoz, mert voltaképen magyarországi származású fiú s a neve Kránich Theodor. Érdj csak fel hozzá s hivatkozzál reám.

— De hogy kerülnek a cipők a középiskolai tanárhoz?

— Azt fiam majd elmondja ő neked, ha kedve tartja, de hogy cipőket bizonyosan kapsz nála, affelől megnyugtatlak.

— Csakugyan fel is mentem az illető tanár lakására, aki a Sternvarten-strasse 23. szám alatt a II. emeleten lakott. Amint beléptem s körülnéztem, meglepetve láttam, hogy egy rendkívül elegáns, jóízűséggel berendezett lakásba kerültem, amelyeneket nálunk Magyarországon a fizetésükből nem igen rendezhetnek be a meglehetősen szerényen dotált középiskolai tanárok. Fehér bóbítás, fehér kötényes szobaleány jött elé, s megkérdezte, hogy kit keresek.

— Kránich tanár urat, feleltem én.

— Kit jelentsek be?

— Mondja meg kérem, hogy Aradról akar a tanár urral egy uriember üzleti ügyekben beszélni.

— Pár perc múlva visszajött a szobaleány s arra kért: foglaljak helyet, majd elém rakott finom egyiptomi cigarettát s fekete kávéval kínált meg. A tanár ur éppen most jött haza az iskolából, mondotta, ahol 1 óráig tanított s most ebédel. De azonnal rendelkezésére fog uraságnak állani.

Egy negyed órai várakozás után belépett Kránich tanár s megkérdezte: Mivel szolgálhatok?

Elmondottam neki a plébános barátommal való összetalálkozásomat, ki hozzája utasított.

— Legyen szives s igazolja magát előttem, hogy csakugyan az, akinek mondotta volt s akkor esetleg tárgyalhatunk a cipő-ügyről. Miután kívánságának eleget tettem, udvariasan bevezetett egy másik szobába, ahol egy nagy szekrény ajtaját kitérte. A szekrényben szébbnél-szebb és jobbnál-jobb cipők mintái voltak s ezek között olyanok is, amelyeket már két éve kerestem, anélkül, hogy kaphattam volna valahol belőlük. A tanár ur elővette tanári noteszét, amelyben szép sorjában minden mintaszám mellett fel volt tüntetve, melyik cipőből hány darab kapható. Én miután az árak felől tisztába jöttem, a különböző fajtájú cipők közül megfelelő mennyiséget összeállítottam, megkérdeztem, mennyibe fog az egész számla kerülni.

— Kérem ez bizaom dolga. Én minden cipőn öt koronát keresek. Ön az egész összeget tizennégyezerhatszázharminc koronát leteszi nálam s a szállítási határidő lejártával a cipők önnél Aradon lesznek.

A cipőkre okvetlenül szükségem volt és így nem tehettem mást, minthogy az összeget letesztettem, amelynek megtörténte után hosszasan elbeszélgettem a tanár urral.

— Lássá kérem ez az anit „bizalom dolgának“ neveztem. Középiskolai tanár vagyok: megbízhatik bennem. De lássa a háboru előtt és alatt is egy ideig, tanári fizetésem mellett tele voltam adóssággal, családomnak, gyermekeimnek ugyszólván tisztességes öltözékekről sem tudtam gondoskodni. Ekkor elhatároztam, hogy folesapok közvetítőnek. Lehet, hogy ez inkompatibilis a tanári állással, de az bizonyos, hogy míg azeelőtt adósságban usztam, most háromnegyed év alatt ezen az uton minden cipő után öt koronát számítva nyolcvanezer korona tiszta vagyont szereztem.

Tizennégy nap múlva itt voltak a cipők Aradon s a feladó vevőnyen a következő név állott: Alfred Strasser Hohfelder-Gasse 18. Miután némi kérdezni valóm volt a cipőket illetőleg, levelet intéztem a Strasser céghez, a amely level azonban néhány nap múlva visszajött címre s a borítékra a következő jelzés állott: „Guzett ismeretlen, a Hohfelder-utca-ban csak 9. szám van.“

— Azt hiszem ezt nevezik lánkereskedelemnek, de a morál mégis csak az, hogy a törvény minden tiltó rendelkezései ellenére is ez a kereskedelem él és virult s cipőhöz csak ennek a révén jut a magyar, meg aztán tisztességes jövedelemhez csak ennek a segítségével jut egy bécsi középiskolai tanár.

Új állások a városházán. (Munkában Arad város új szervezési szabályrendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Fontos és nagyjelentőségű munka előkészítésén dolgoznak most az aradi városházán. Arról van szó, hogy teljesen átdolgozzák Arad város szervezési szabályrendeletét és a mai viszonyoknak mindenben megfelelő városi szabályrendeletet készítsenek.

Ez ügyben Varjassy Lajos polgármesterhez fordultunk, aki a következő kijelentést tette az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Néhány évvel ezelőtt megbízást adtam az egyik városi tisztviselőnek, hogy készítse el Arad új szervezési szabályrendeletének a tervezetét, mert úgy találtam, hogy a régi szabályrendelet már nem igen felel meg céljának. Az illető tisztviselő elkészítette a tervezetet és azt a tanács némi módosítással magáévá is tette, mert az sok megszivlelendő, modern és hasznos újítást tartalmazott. A tervezetet azonban a törvényhatósági bizottság nem fogadta el, mert az újítások jelentékeny kiadásokat okoztak volna a városnak és ezért a közgyűlés vissza adta a tanácsnak azzal az utasítással, hogy csak néhány kevésbé fontos változtatást eszközöjön rajta, amely után a közgyűlés hajlandó a szabályrendelet tervezetét elfogadni. Most időszerűnek tartottam, hogy a régóta húzódnó ügyet elintézzük és ezért a tervezetet kiadtam egy városi főtisztviselőnek újabb tanulmányozás és esetleges pótlás céljából azzal a meghagyással, hogy pótlásaik nem léphetik túl azt a keretet, amelyet a közgyűlés annak idején megszabott. Az illető városi főtisztviselő most tanulmányozza a kérdést és remélhető, hogy rövid időn belül a közgyűlés elé kerül a szabályrendelet-tervezet az említett kisebb pótlásokkal.

Tudomásunkra jutott, hogy a szabályrendelet-tervezetet a polgármester Kilényi János városi főszámvevőnek is kiadta és ezért kérdést intéztünk a főszámvevőhöz, aki a városi szabályrendeletek egyik legalaposabb ismerője, hogy mi a véleménye a tárgyalás alá kerülő kérdésről?

— A polgármester ur — mondta Kilényi — nekem is megküldte a szabályrendelet-tervezetet, azonban sok dolgom miatt még alaposan nem tanulmányozhattam át, csupán felületesen olvastam. Ha jól emlékszem, a hó végéig kellene véleményt mondani a tanács számára, azonban én ezt az időt igen rövidnek tartom és kérni fogom a polgármester urat, hogy néhány hétnapi haladékot adjon a kérdés tökéletes kidolgozására és a javaslatok megtételére. Szerény véleményem szerint a tanácsnak most már ragaszkodni kellene a néhány évvel ezelőtt elfoglalt álláspontjához és egészen modern alapokra fektetett városi szabályrendelet-tervezetet kellene a közgyűlés elé terjeszteni. Igaz ugyan, hogy öt esztendővel ezelőtt a közgyűlés visszaadta a modern újításokat tartalmazó szabályrendelet-tervezetet, mert azt igen költségesnek tartotta. Amit azonban a háboru előtt nem tartott megfelelőnek a közgyűlés, most megvalósíthatónak tarthatja, mert hiszen a háboru teljesen új helyzeteket teremtett és indokoltá tesz olyan újításokat és intézkedéseket, amelyekről a háboru előtt talán hallani sem akartunk. Arad város szervezési szabályrendelete elavult és teljesen megérett az átdolgozásra. Vannak olyan állások, amelyeket meg kell szüntetni és beolvasztani más hivatalokba, viszont a város fokozott igényei szükségessé tesznek egészen új állásokat. A városi üzemek átvételét, illetve berendezését tervezi, egészen természetes tehát, hogy olyan ügyosz-

tályokat kell szervezni, amelyek a városnak eme fontos üzemait megfelelő módon kezeljék, illetve vezetésüket ellenőrizzék. En a magam részéről amellett vagyok, hogy még a háboru

előtt készítsük el a mai kor igényeinek megfelelő új városi szabályrendeletet, mert kétségtelen, hogy a belügyminiszter sem fog ez ellen kifogást emelni.

Rövid ideig tartott a tankok dicsősége.

— 26 esodagép pusztulása egy nap. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A sajtóhadiszállásról jelentik: A gyorsan egymásra következő események immár hebizonyították, hogy a franciák első támadó ereje teljesen szertefoszlott és az utolsó részleges, de elég súlyos rohamok teljesen összefüggéstelenül történtek és mindenütt visszaverték azokat. Az ellenség igen súlyos veszteségeket szenvedett és kénytelen teljesen szétléptett hadosztályait gyorsan friss emberanyaggal pótolni. Már a portugál csapatok kerülnek sorra és nemcsak arra alkalmuk lesz, hogy vértüket öntsák az entente kétségbeesett ügyéért.

A nyolcvan kilométeren lezajló Aisne menti és Champagnei kettős csatában az ellenséges tüzérsg a Vauxaillon—Craonne vonalat, továbbá a Brimont szakaszt és Anberive község környékét lőtte. A Harte—Bise—Ferme tájékán intézett ellenséges támadást nem készítette elő a tüzérsg és ez teljesen össze is omlott.

A német hadvezetőség most lebentette fel először a fátyolt a március 16-án megkezdődött tervszerű visszavonulásról és szólott a Siegfried állásokról, amelyeket a tudomány minden eszközének felhasználásával gondosan és lassan építettek ki és amelyek hozzájárultak ahhoz, hogy csapataink defenzív ereje újra megerősödött. Az ellenség csakhamar meg fog győződni, milyen hatalmas akadályba ütközik ezeken a vonalakon. A világ már is meggyőződhetett arról, hogy ellenségeink dicsékvése és az általunk önként kiürített kis helységek és falvak elfoglalása sokkal kevesebbet jelentenek, mint győzelmet.

Az entente újságírói és rajzolói hónapok óta azon fáradoznak, hogy az angolok páncélos automobiljait, mint katonáink mumusát, állítsák a világ szeme elé. Tüzérsgünk és részben géptegyvereink egy nap alatt 26 ilyen esodaszörnyvet pusztítottak el, amennyiben géptegyvereink egyszerűen szitává lőtték azokat. Még nem tudjuk, hogy az első nagy átörési kísérletnél hány ilyen tank volt munkában. Az angolok Bullecourt-nál 12 gépkocsit alkalmaztak, amelyek közül 9, már a tulajdonképeni támadás előtt csütörtököt mondott és repülőink megállapították, hogy rendszeren a gépek fele az előnyomulás alkalmával az ellenséges vonalak mögött „lefekszik” és tüzérsgünk szétlővi.

Bullecourt és Quamt között sikerült egy tank két gépészet elfognunk. Ezek elmondták, hogy egy tank szárad 12 páncélos kocsiból áll, amelyek 70—90 méter távolságra egymástól nyomulnak el re. A kocsik nem egyformák. Van nőnemű és hím-nemű tank. A hím-neműre két 6 centiméteres kaliberű ágyú és hét Lewis géptegyver van szerelve, míg a nőneműn csak öt géptegyver van. A nőneműn egy tiszt, egy gépész és hat lővész van. A páncéllegnagyobb vastagsága egy centiméter. A foglyok szerint a gépészek az a főfeladata, hogy ne kerüljön a gép oldala az ellenséges ágyúk tűzébe, mert egyetlen egy közelről jövő löveg elpusztítja az egész kocsit. Epen úgy, mint ahogy van tengeri betegség, van most tank-betegség, amelytől nagyon fél az angol katona. Megtörtént, hogy már a gyakorlatozásnál súlyos koponyatörést szenvedett a gép legénysége. A legször-

nyűbb valami rohamozni egy ilyen géppel, mert az örült rázás következtében a legénység elájul, sőt meg is hal. A főhibája a esodagépnek, hogy nagyon lassan lehet velük előbbre jutni. Alig egy kilométer uthoz egy félóra van szükségük és ez természetesen igen hosszú idő ahhoz, hogy tüzérsgünk tönkrelője őket.

Az angol lapok sokat meséltek arról, hogy a esodagépek széles árkokon is átjutnak. Csak azt felejtették el, hogy ehhez rendkívül száraz időre van szükség, míg a mostani esős időjárás mellett az árkok szélei a gép sulya alatt bedőlnek és a tank megleneklik. A foglyok elmondták még, hogy a katonák szidják a tankokat, mert ezek úgy elrontják az utakat, hogy a csapatok nem használhatják azokat. Ezért a hadvezetőség megparancsolta, hogy a gépek csak teljesen nyílt terepen törjenek előre.

Teljesen elvesztették már a gépek erkölcsi hatásukat is és a tegnap jelentett nagy angol támadás alkalmával ugyanaz lett a sorsuk, mint azelőtt.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Bejczy György vendégfellépéssel: *Pillangó kisasszony*, operett.

Pénteken: Bejczy György vendégfellépéssel: *Pillangó kisasszony*, operett.

Szombaton: B. Répássy Gusztó és Bejczy György vendégfellépéssel: *Cigánybáró*.

* A színház hírei. Bejczy György vendégfellépte. Fuccan nagyszabású operáját választotta első fellépésére Bejczy György, az aradi közönség által jól ismert kiváló tenorista. Ezt mindenkor szeretettel üdvözölte a közönség. A *Pillangó kisasszony* csütörtökön és pénteken van műsoron. A címszerepet Z. Váradi Margit éneklé, a többi szereplők Róna Dezső, Járni S., Győző, Rozsnyai I., Küffer Lujza. — B. Répássy Gusztó vendégfellépte. Szombaton lép föl először B. Répássy Gusztó a *Cigánybáró* Saffi szerepében. B. Répássy Gusztó legszebb sikereit aratta Aradon a Zilahy-féle társulat működése alatt és az a kellemes emlék még ma is meg van. A fellépések elé általános érdeklődéssel néz a közönség. — Híjúsági előadás. Szombaton délután 3 órakor Géczy István pályadíjat nyert népszínműve, a Gyimesi vadrig kerül előadásra elsőrangú szereposztásban. — Előadás a Katona Othon javára. Május elsején nagyszabású jótékony előadás lesz a színházban, a Kintzig János főispán ur öméltsége aradi védnökeége alatt álló Katona Othon javára, több katonatiszt fellépéssel. Színter kerül a Falu rossza, pályadíjat nyert népszínmű. Ezen előadásra jegyek már 27-étől előre válthatók. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 órakor a Cigányszerelem, kitaláló operett van műsoron.

* B. Szalay Aranka-Békeff Pál zeneintézetének haladó növendékei e hó 29-én, vasárnap délután fél 5 órakor tartják meg a kulturpalota nagytermében érdeklődéssel várt hangversenyüket. Pénztárnítás 3 órakor. Jegyek előre válthatók Oláh és Társa zeneműkereskedésében. (Minorita-palota.) 3, 2, 1 korona arban. Mikéjgy 50 fillér.

Templomban verekedő papok

— A szakadati botrányos mise. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a múlt év augusztus 18-án a szakadati templomban reggel 8 órakor rendes vasárnapi istentiszteletre gyűltek össze a hívek. Taró Tódor plébános és fia, Taró József káplán megkezdtek a szertartásokat s mikor a plébános aranyozott miseköntösében másodszer is megjelent az ikonosztáz előtt, hogy a szentséget a népnek felmutassa és a csengetyűző nyomán halotti csönd támadt, a zsufolt tömegből előfura-kodott egy román népviseletbe öltözött asszony, Mudura Mária. Ujjával a káplánra mutatott és a megdöbbsent hívőknek ezeket mondta;

— Figyeljétek emberek, most én fogok prédikálni.

Tovább nem folytathatta, mert a plébános hirtelen átadta a kezében tartott szentséget fiának, az asszonyt kirántotta a tömegből és ütlegelni kezdte. Az ütlegelés közben a sivalkodó asszonyt már egészen az ikonosztáz — az oltárt a hívőktől elválasztó aranyozott szentképekkel teleterakott falig — cibálta előre.

Az imádkozók szétrebbentek és hűledezzve nézték a botrányt. Bonta János bíró meglepetésében levegő után kapkodott, majd az izgalomtól rákvörösen kiabálni kezdett:

— Ilyet nem lehet egy papnak csinálni. Ez nem pap, hanem csirkefogó.

Ekkor már Taró József káplán is akeiöba lépett. Pillanat alatt a bíróhoz ugrott és mell bevágta. ezalatt apja eleresztette a vörző asszonyt, lehajigálta magáról a misemondó ruhát és láival együtt Mudura Mária után futott, aki felhasználva az alkalmát, kiszökött a templomajtón és szaladni kezdett a falu felé. A nagy hajsza tíz percig tartott. A hatvanhatéves plébános kitűnően bírta a futást. Az asszonyt végre is elérték és a káplán még egyszer megverte.

Az esetnek a nagyváradi kir. járásbírósg előtt volt folytatása. A múlt év október 12-én megtartott tárgyaláson Mudura Mária elmondotta, hogy három évig szeretője volt a fiatal papnak, aki házassági ígéreteket tett neki, azután pedig a faképnél hagyta. Sok keseres után szánta el magát arra, ami történt. A tanuk nem jelentek meg, s így Máthé Sándor dr. kir. járásbíró elnapolta a tárgyalást.

Tegnap Szöllösy Gyula, törvényszéki bíró büntető tanácsa előtt állott a két pap. Magánvádm üldözendő rágalmazás és testisértés miatt indult ellenük eljárás.

A vádirat telolvasása után a vádlottakat személyi adataikra hallgatta ki az elnök.

Taró Tódor 66 éves, görögkeleti plébános Mezőszakadaton, özvegy, 3 gyermeke van, vagyona 10000 korona, nem iszik, érettségit tett, g. kel. teológiát végzett.

— Nem vagyok tökéletes ember — mondja — mióta feleségem meghalt, az orvos tudná megmondani, nines-e valami bajom.

Taró József, 85 éves g. kel. segédlelkész válóperben áll, 2 gyermeke van, szeszes italokkal él, büntetve volt az ügyből eredő bűnügyben 100 korona pénzbüntetésre.

A papok védője bejelentette, hogy feljelentés történt a papok részéről is a magánvádlók ellen, ezért kéri az összes ügyeket egyesíteni és a tárgyalás megtartására új hatánapot kitűzni. A tanács rövid megbeszélés után helyt adott a védő kérésének, így tehát a feljelentések labirintusában egy másik bíró tanács kötelessége lesz eligazodni.

Lánczy Leó a bankok szerepéről a mezőgazdaságban.

— Agráriusok és merkantilisták. — A bankok és a nemzetközi merkantilizmus. — Nemzeti parcellázási politika. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru után elkövetkező békegazdaság két legfontosabb problémája — a mezőgazdasági többtermelés és a birtokreform — kétségtelenül homlokterében áll már ma is közgazdasági életünknek. A komolyabb javaslatok egyike most van elkészítés alatt, teljességgel a birtoklás mai állapotának konzerválását célozza, de hogy mégis reformnak lássék, erélyes rendszabályokkal fordul a bankok ellen, mintha az ország boldogulásának egyedül ők állanak útjában.

Az a tendencia, amely ezt a javaslatot is szülte, már korábban kiélezte a hangulatot agráriusok és bankok között úgy hogy, most, amikor minden nemzeti erőnek egyetlen akaratban kellene összefogni, mély szakadék tántog agráriusok és merkantilisták között. Erről a helyzetről, a bankok szerepéről a mezőgazdaságban és a vádakról, amelyek ezzel kapcsolatban a nagybankokat érték,

Lánczy Leó főrendiházi tag, v. b. t. t.

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke a következőkben volt szíves nyilatkozni:

— Rövid idő óta egyre hevesebb támadások érik a nagybankokat agrárius testületek és agrárius politikusok részéről. A támadók azzal vádolják a nagybankokat, hogy földbirtok- és telekvásárlásaikkal hontalanná teszik a magyar földbirtokost és hogy terjeszkedésük a magyar mezőgazdaságban egy nemzetközi merkantilista gazdaságpolitika üzése kedvéért történik. Bár ezek a támadások rendkívül szenvedélyesek és úgy hangban, mint lényegben messze túllépik a jogos kritika határait, mégis szükséges lehet érveikkel a nyugodt és komoly tényeket szembehelyezni.

— Mindenekelőtt meg kell állapítanom, hogy a magyar nagybankok nem gondoltak, nem gondolnak és nem fognak sona arra gondolni, hogy magyar földet idegen kézre játsszák. Amit ellenben kívánnak, akarnak és keresztül is tognak vinni, az a magyar mezőgazdaság finansziális megerősítése úgy a nagybirtokosnál, mint a kisbirtokosnál.

— Amikor a bankok földet és telket relative magas áron is megvesznek, az mindig jól megfontolt okokból történik. A bankok többek között igen nagy territóriumokat, amelyek irracionálisan műveltettek meg eddig, jelentékeny tőke segítségével termékenyebbé és jövedelmezőbbé akarnak tenni; a földet megbízható, az agrártudomány minden modern vivmányában jártas bérilőkezekre akarják bizni és ahol lenetséges, minden olyan magyar nemzeti parcellázó politikát is akarnak követni, amely a földet a magyar lakosságnak biztosítja. Elsősorban azonban azt szeretnék a magyar nagybankok elérni, hogy olyan erők biztosítsanak a magyar mezőgazdaságnak, amelyek a „mezőgazdasági többtermelés” sokat hangoztatott jelszavának praktikus megvalósítását garantálni is tudják.

— Az agráriusok már évek óta azt rekriminálják, hogy a magyar bankok a mezőgazdasági hitel kérdéseivel nem foglalkoznak. Hangsúlyozni kell, hogy ezek az állítások is tevesek, mert a mezőgazdasági Magyarországon annyi váltó- és jelzálogmentelt tanácsát, annennyit vagyona alapján szönd u on egyáltalán igényelhet. Ha törvényeink ebben az irányban a franciaországi Credit Agricole mintájára —

jobban ki volnának építve, akkor a bankok még tovább mehetnének és még konciliánsabbak lehetnének. Amikor tehát most fokozott figyelemmel fordulnak a mezőgazdaság felé és a mezőgazdasági termelést fokozni és elősegíteni akarják, akkor közvetett uton ismét csak a földbirtokos és paraszt érdekében cselekszenek és ezért nem megrovást és gáncsolást, hanem elismerést érdemelnek.

— Senkise fogja kétségbe vonni, hogy egyes latifundumok Magyarországon valóságosan minimális hozamot mutatnak és hogy Magyarország legtermékenyebb vidékei olyan aratási eredményeket produkálnak, amelyek messze mögötte maradnak Németország jelentékenyen rosszabb földjén elért eredményeknek. A bankok akciója lehetővé fogja tenni, hogy mindazok a költséges eszközök, amelyeknek a külföldön a többtermelést köszönhetik, nálunk is alkalmazást nyerjenek. Ez az akció az egyes gazdának ugyanolyan hasznot fog hozni mint a köznek, míg a bankok többet, mint a normális hasznot bizonyára ennél az agrárius üzletágnál sem akarnak elérni.

— A földreform Magyarország egyik legfontosabb kérdése. Hogy ebben a reformban a bankok részt akarnak venni és részt fognak venni, az tulajdonképpen magától értetődő. Nehezen lehet ellenben megérteni, hogy a már-már elévült harcot agráriusok és merkantilisták között miért kellett éppen most, a háboruban felidézni, amikor a hazafiasság, sőt az okzerű gazdálkodás törvényei is azt parancsolnak, hogy az összes erők együttműködjenek Magyarország anyagi alapjainak megerősítésén.

Új politikai pártalakulás.

— Károlyiék és a szociáldemokraták blokkja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálta tudósítónk: A Károlyi-féle függetlenségi párt, továbbá a demokraták párt és a szociáldemokrata párt között pár nap óta tárgyalások folynak, olyan mederben, hogy a választójog kiharcolására koncentrációt alakítsanak, amely egyúttal a magyar demokráciának megerősítésére vezetne. Demokratikus blokkot akarnak létesíteni, mely azonban a választójog megerősítésén kívül programjába vette a béke kérdését is. Vázsonyi Vilmos, Károlyi Mihály gróf és Kunfi Zsigmond dr. tárgyalásokat folytattak az ügyben, hogy miképpen lehetne a szociáldemokrata párttal együtt működni parlament ama tagjaival, akik az általános titkos választójogot és Magyarország demokráciáját akarják. A tárgyalásokba Garami Ernőt, Buchinger Mandót és Batthyány Tivadar grófot is bevonták. Egyelőre az új alakulás előfeltételeit akarják megbeszélni. Valamennyi előkészítő tényező megállapodott abban, hogy elsősorban a békeért harcolnak, hogy a háboru és a béke nagy kérdéseinek eldöntésére a nép befolyását biztosítsák és így egy újabb háboru lehetőségét alkotmányosan csökkentésék. Végleges megállapodás még nem jött létre. Egy értekezlet tognak összehívni, amelyen megbeszélnek a kérdésokról.

Az új párt első megnyilvánulása egy manifestum lesz, amelyben programjukat és elveiket hozzák nyilvánosságra. Politikai körökben arról beszélnek, hogy a munkásság majus

elsejei tüntetése már ennek az új alakulásnak a jegyében fog lefolyni. Nagy feltűnést keltett, hogy az Andrássy, Apponyi és a Zichy-féle függetlenségi pártok, amelyek szintén a választójog kiterjesztése mellett kardoskodnak, ettől az új alakulástól teljesen távol tartják magukat.

Ajánlatok a városi mozira.

— Bérbe adja a város a jogot. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint az Aradi Közlöny megírta, Arad város tanácsának legutóbb tartott ülésén megbíztak egy bizottságot, hogy készítse el a legközelebb tartandó törvényhatósági közgyűlés részére a városi mozisabályrendeletet, valamint a megválasztandó igazgatóval kötendő szerződés tervezetét. A bizottság Kovács Vince kulturatanácsos elnöklésével a jövő héten kezdi meg tárgyalásait, hogy megbízatásának eleget tegyen.

Azonban értesülésünk szerint, valószínű, hogy a város nem nyitja meg a mozit a kulturpalota nagytermében. Már a hármasközlettség ülésén, amikor a mozi létesítésének kérdését tárgyalták, az volt a hangulat, hogy nem lenne baj, ha a törvényhatóság a moziból remélt jövedelmet a házikézelés mellőzésével tudná biztosítani. Magának az igazgatónak a megválasztása — tehát egyetlenegy személykérdés — annyi vitára adott már alkalmat, hogy a tanács is legszívesebben lemond arról a megtiszteltetéséről és arról a súlyos felelősségről, hogy ő állítson vezető egyént egy teljesen kezdő vállalat élére. Pláne, amikor olyan hangok hallatszanak, hogy az igazgatóválasztás jogát a közgyűlésnek kell fenntartani. Nem a legkellemesebb feladat a rizikó vállalása és ezért kialakult az a nézet, hogy a kívülről jövő impulzusoknak engedve, a mozi jogot bérbeadás útján sokkal jobban értékesítheti a város, mintha a kulturpalota nagytermét felajánlva, maga csinál színházat.

Ugy értesülünk, hogy igen komoly pénzcsoporthoz hajlandóak igen kedvező ajánlatot tenni a városnak, ha bérbe vehetnék a jogot. Értesüléseink szerint teljes anyagi és erkölcsi garanciát nyújtó pénzintézetek, továbbá nagykereskedők és a már meglévő mozik tulajdonosai is a legkomolyabban foglalkoznak azzal, hogy a város által remélt jövedelem összegén túl menő ajánlattal lépjenek a törvényhatóság elé, sőt már rendkívül nagyszabású mozgósínház épületére elsőrendű szakemberek által készített tervek is kéznél vannak, amelyek megvalósításuk esetén olyan fényes színházi helyiséghez juttatnák Arad város közönségét, amely a világvárosokban is ritkítja párját. Az egyik terv szerint a főúton levő szálloda átalakítása után létesülne a színház, másik szerint pedig egy nagy ház udvarára épülne ugyancsak a főúton óriási nézőtérrel, fejedelmi tényszerű berendezéssel.

Csak helyeselni tudjuk, ha a tanács a komoly ajánlkozókkal tárgyal és azt az óriási felelősséget, amelyet a háboruban létesítendő városi mozi anyagi szempontból jelentene, magánvállalkozóra hárítaná. Természetesen nem úgy értjük ezt, hogy egy tál teneséért adja ki a kulturatív üzletet a kezéből, hanem hogyha a város érdekének teljes kielégítése mellett megtud szabadulni a kockázattól, akkor igazán senkinek sem lehet szava az ellen, ha megtudja menteni a törvényhatóság elsősorban a kulturpalota nagytermének épségét, másodsorban pedig a város jövedelmeit szaporítani lesz képes. A már eddig is szoban forgó ajánlatok elég komolyan látszanak és bizonyos, ha a tanács nva támasztás formájában is fixirozza azt az álláspontját, hogy a bérbeadás gondolatával meg-

barátkozott, akkor a magánközben feltétlenül fényes üzletre, több és megfelelő ajánlatot kap. Még az esetre is, ha a privát ember vagy vállalat a háboru alatt nem építhetné fel a színházat és nem fizethetne a városnak, lehet módot találni arra, hogy egy *hosszabb lejáratu szerződés kilátásba helyezésével a háboru alatt elmaradó haszonnak egy nagy részéért megfelelő rekompenzációt nyújtson*, vagy pedig a városnak, azért a szerencsés fordulatért, hogy a rizikórol lemondhat, esetleg más uton kell a költségvetésében mutatkozó hiányt fedeznie.

Tömörkény István halála.

— **Miért nem akart szindarabot írni?** —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Szegedről jelentik: Tömörkény István a múlt hét keddeje óta volt beteg. A láza szerda óta harminckilenc-negyven fok között váltakozott, de még ebben az állapotában sem feledkezett meg kötelességeiről. Vasárnap este megkérdezte a feleségétől:

— Milyen nap van ma?

— Vasárnap.

— Vasárnap? Hétfő lösz az, csak azért titkoljátok, hogy *ne írjak vezércikket.*

Tömörkény ugyanis a „Szegedi Napló” kedd, szerda és esütörtöki számaiban rendszeresen írt vezércikket. Hétfőn délelőtt szokta megírni a keddi számba, az utóbbi napokban azonban már nem írhatott, betegsége miatt. Tárcaja minden vasárnap megjelent a „Magyarország”-ban. Tegnap délelőtt még arra gondolt, hogy új tárcát kellene felküldeni a Magyarországnak. Kezébe is fogta a tollat, de nem bírta az írást. Eltérve volt egy tárcaja, azt küldte föl Móra barátja a budapesti lapnak. A Magyarország szerkesztőjének, Szakács Andornak is akart írni. Feleségének diktálta a levelet, a melynek triss sorai még elméjének teljes ériatellenségéről tanuskodtak.

Az éjszakát már rendkívül nyugtalanul töltötte. Minden pillanatban tartani lehetett a katasztrófa bekövetkezésétől. Hitvесе és leánya, akik éjjel-nappal féltő gonddal ápolták, állandóan ágyánál tartózkodtak. Reggel már agonizálni kezdett. Nyolc óra felé megkérdezte a felesége, hogy érzé magát.

— Általános depresszió, — válaszolta, hangját már alig lehetett érteni.

Kilenc órakor utolsót sóhajtott. Hitvесе karjából élettelenül hanyatlott vissza párnájára.

Tömörkény halálának híre gyorsan terjedt a városban, mindenütt lesújtó hatást és fájdalom részvétet keltett.

Sokan érdeklődtek telefonon az állapota iránt. A református egyháztanács üléséből Szabolcska Mihály, az országos nevű költő érdeklődött a Somogyi-könyvtárban Tömörkény-állapota iránt. A költő mélyen lesújtva hallotta barátja halálának hírért.

A nagy író nem vehetett bucsut rajongásig szeretett Laci fiától, aki mint konvéd hadnagy már régebben az orosz fronton van. Vasárnap este táviratban tudatták vele édesatyja súlyos állapotát. Valószínű, hogy a temetésre még hazaérkezhet.

Tömörkény Istvánt esütörtökön délután négy órakor temetik a kulturpalotából. A temetést a város rendezi. A gyászszertartáson testületileg megjelennek a Dugonics-Társaság tagjai, amelynek az elhunyt főtitkára volt, a szegedi újságírók, továbbá a fővárosi és vidéki irodalmi társaságok küldöttségei. Tömörkényt a Petőfi-Társaság még hosszú évekkel

ezelőtt beválasztotta tagjai sorába. A temetésen a város hatóságának tagjai is megjelennek teljes számban, Somogyi Szilveszter dr. polgármester vezetésével.

Az egyházi szertartást Várhelyi József prépost-plébános végzi, fényes segédlettel. A nagy halott ravatalánál Móra Ferenc tart gyászbeszédet.

A város haláltja.

Mikor Somogyi Szilveszter dr. értesült Tömörkény István haláláról, azonnal rendkívüli ülésre hívta össze a tanácsot, amely délelőtt fél tizenegy órakor ült össze. A gyászbeszédet a polgármester jelentette be.

— Azért hívtam össze a rendkívüli tanácsulást, — mondotta — mert mint értesülök, Tömörkény István meghalt. Szeged legnagyobb fia volt, akinek híre-neve messze túlhaladta a város korlátait és a városnak vele szemben kötelességei vannak.

Ezután Gaal Endre dr. kultúr tanácsos előterjesztésére a tanács a következőket határozta: Miután Tömörkény István működésének színhelye a kulturpalota volt, a tanács a kulturpalota előcsarnokát jelöli ki a ravatalozás színhelyül. A város saját halottjának tekintve gondoskodik eltemetéséről, a városházára és a kulturpalotára fölhuzzák a gyászlobogót, a temetés ideje alatt a városháza harangja fog kongani, a város koszorút helyez a ravatalára, gyászjelentést ad ki, a tanács részvétirátot intéz a gyászoló családhoz s testületileg is kifejezi részvétét s testületileg vesz részt a temetésen, ezenkívül gondoskodik díszsírhely kijelöléséről.

„Három felvonást nem beszél a magyar.”

Tömörkény István önéletrajzát az ő kedves, derűs hangján írta meg és többek közt azt mondja:

„Ez az életrajz kissé zavaros, de nem én zavartam össze, hanem az élet. Ott kezdődik, hogy 1866. december 23-án születtem Ceglédre, a vasuti állomáson. Édesapám abban az időben pár évig bérben bírta az osztrák államvasutársaságtól a ceglédi vasuti vendéglőt, így esett meg, hogy a szegedi születésű többi öt testvéreimmel szemben nem a szűkebb haza homokján láttam napvilágot. A gyerekkorban ebből később nagy testvéri harcok keletkeztek a „szegedi betyárok” és a „ceglédi bieskás” között. Az utóbbi sértés alaptalan volt, mert bár Ceglédre születtem az anyakönyv szerint, de sohasem voltam bent a városban. A vasuti állomás igen messze esett a várostól (a mostani ceglédi állomás azóta már a harmadik) s hatvanhat karácsonyan irgalmatlan nagy hideg lévén, nem vittek be a városba keresztelni, hanem kihozatták a papot a vasútra. Két év múlva hazaköltöztünk onnan s azóta nem állván módomban Ceglédre ellátogatni, azzal a zavaros ténnyel kezdődik ez az egész élet, hogy még soha-em voltam abban a városban, amelyben — a keresztievel szerint — születtem.

Hazajöttünk. Őszől nyár elejéig a gyerekek az iskolákban telek el, a nyáridő a bálástyai birtokon, jó nagy darab föld volt; ha most megvolna, nem volnék keze-lába senkinek. A hetvenes évek végén már Makón vagyunk, apám ott nagyvendéglős, én a református kis gimnázium tanulója. Kedves emlékek fűznek oda még most is. A négy osztályu algimnáziumnak az igazgatóval együtt csak négy tanára volt, közülük egy a református pap s ha el kellett menni temetnie délután, akkor az elsőben vagy a másodikban én „huztam ki az órát”,

Tömörkény István évtizedek óta állandó tárcaírója volt több budapesti napilapnak és fo-

lyóiratnak. Novellái, rajzai könyvalakban is megjelentek. Derűs humoru, klasszikusan jellemző írásai rendkívül népszerűek voltak. Néhány könyve több kiadást is megért. Sok könyvvel gazdagította a magyar irodalmat. Legutolsó, „Margit” című könyve 1916-ban jelent meg. Művei a következő sorrendben jelentek meg: Szegedi parasztok és egyéb urak. (1893) Betyárlegendák. Az alföldi rablóvilág története. (1898) Jegenyék alatt. Elbeszélések. (1898) Vizenjárók és kétkézi munkások. (1901) Gerendás szobából. (1904) Förfeteg János mint közérő és más elbeszélések. (1905) Különbé magyarok meg egyéb népek (1907) Napos tájak. (1908) Ne engedjük a madarat... s más holmik. (1910) Bazsarózsák. (1911) Egyszerű emberek (1913).

Tömörkény nagyon fiatalon kezdte az újságírást. Már tizenhat éves korában küldött be cikkeket a Szegedi Híradónak Kistelekről, ahol gyakornok volt egy patikában. Tizennyolc éves korában már rendes munkatársa volt a Híradónak. Mint riporter kezdte az újságírást későbbben a Szegedi Naplónál is mint riporter működött. Nagyon buzgó újságíró volt, de szívesen időzött a kávéházban is kollégái körében.

Abban az időben a hírlapíróknak az Oroszlán-utcai Oroszlán-kávéházban volt törzsasztaluk. Mikszáthnak is sok kedves emléke fűződött az Oroszlán-kávéházhoz, ahol az „itju oroszlánok” éltek vidám életüket. Abban az időben nem volt olyan élénk riport-élet Szegeden, mint mostanában. Két lap volt mindössze, az újságírók nem nagyon túlekedtek a hírek megszerzéséért, nem igyekeztek egymást lefőzni, vagy „lemarasztalni” mint mostanában mondják újságíró nyelven. De nem is volt annyi esemény, mint most. Csöndes, zajtalan életet élt a város. A riporterek közös meg egyezéssel gyakran „eltették az eseményeket másnapra.”

Tömörkény nem is nagyon törte magát a riport-témákért. Őt inkább olyasmi érdekelt, aminek megírásában szélesben bontakozó írásművészete érvényesülhetett. Legnagyobb kedvvel rajzokat írt, népies stílusban írta meg eredeti meglátásait. Jellemző ereje már első írsaiban is érvényesült. Gárdonyi Géza, Kemechey Jenő és Palotás Fausztin, voltak asztaltársai, Palotás Fausztin, aki most alezredes már Tömörkény előtt írt népies rajzokat. Gárdonyival nagyon megbarátkozott Tömörkény, kettőjük között ő volt a idősebb. Fiatalabb írók későbbben próbálták utánozni Tömörkényt, de az ő ereje és írásművészete nélkül.

Sokan kérdezték Tömörkénytől, hogy miért nem ír szindarabot. Ő, aki olyan pompásan tudja beszéltetni, jellemezni a magyar parasztot, bizonyosan érdekes szindarabot, parasztdramát tudna írni. Tömörkény ilyenkor állítólag azt válaszolta volna, hogy a magyar paraszt nem beszél három felvonásra való. Meg aztán olyan hosszú szüneteket tart a tanyai magyar beszéd közben, hogy azt a nézőtérén nem győzné kivárni a városi ember.

Tömörkény egyszer mégis részánta magát, hogy szindarabot írjon. Igaz, hogy csak egy felvonásost, de mégis csak írt szindarabot. Az egy felvonásos parasztdramát, amelynek *Barlanglakók* a címe, négy évvel ezelőtt mutatta be a Nemzeti Színház. Tömörkény is részt vett a premiéren. A darab előadása után a közönség harsogva kiabálta a szerző nevét, igen ám, de Tömörkény csak közönséges utcai ruhában utazott föl Budapestre, a szerzőnek pedig feketében illik megjelenni és hajlongani függöny előtt, különösen ha a Nemzeti Színházban van az a függöny. Ugy segítettek azután a bajon, hogy

Pethes ráhuzott Tömörkényre egy szalonkabátot, így aztán a függöny elé léphetett és megköszönhette az ovációt. A siker olyan nagy volt, hogy tizenhatszor kellett megjelennie a lámpások előtt. Azután a szegedi színházban is bemutatták a darabot, természetesen zajos

sikerrel. Később egy mozivállalat filmdrámát is csinált a Barlanglakókból.

Azóta nem irt Tömörkény szindarabot. Pedig ugyancsak kapta a biztatást. Nem kereste a hirt, a dicsőséget. Szerényen, esőben dolgozott, nem kívánczolt függöny elé.

Ciorogariu Romulusz nagyváradai vikárius.

— Pópa György dr. Goldis László ellen. — Helynököt választott az aradi zsinat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma folytatta és be is fejezte tanácskozásait az aradi román zsinat, amely érdekes vita után megválasztotta Mangra Vazul utódát és a nagyváradai püspöki helynöki széket Ciorogariu Romulusz aradi szeminárium igazgatóval töltötte be. A mai ülés egyik kiemelkedő része volt Pópa György dr. táblabíró felszólalása. Pópa dr. szóváltette, hogy az aradi zsinat évek óta bántóan kifogásolja a nagyváradai szentszék működését és ezt azért tette az aradi zsinat, mert bosszantani akarta Mangra Vazult, a nagyváradai szentszék elnökét. Mindez — mondta Pópa György dr. — Goldis László aradi szentszéki titkár befolyásolására történt, aki politikai okokból támadta Mangrát és hivatkozott a politikai ellentéteket az egyházi térre is átvitte. A mai ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

A szervező bizottság azt javasolta: kérje fel a zsinat az elnöklő Pap I. János püspököt, hogy tűzze napirendre a nagyváradai vikárius választást. A püspök ugyanis a tegnapi zsinaton kijelentette, hogy nem a zsinat választja meg a vikáriust, hanem ő nevezi ki és így teljesen a választást napirendre tűzni.

— Tekintettel arra — mondta ma a püspök — hogy a nagyváradai vikárius választás nincs szabályozva a szervezeti szabályzatban s kétey merült fel az iránt, vajon nekem van-e jogom a vikáriust kinevezni, egyrészt eme kérdésnek a magasabb egyházi fórum által leendő eldöntéséig, másrészt pedig azért, mert a nagyváradai vikáriusi lakban jelenleg az új metropolita lakik, nem vagyok hajlandó a választást napirendre tűzni.

Lázár Aurél dr. nagyváradai ügyvéd hosszasan fejtegette, hogy a püspöknek nincs joga valamely kérdésnek napirendre tűzését a zsinat akarata ellenére megtagadni. Ő úgy értelmezte a szervezési bizottság javaslatát, hogy a püspök a zsinat határozata folytán köteles a választást napirendre tűzni.

Kozma Gábor dr. amellet érvelt, hogy a nagyváradai szentszéknel felmerült állapotok szükségessé teszik a vikáriusi szék betöltését. Mangra Vazul távozása óta ugyanis egyebek között az ő helyettese és a szentszéki tisztviselők a vikárius fizetésének egymás között való felosztását határozták el.

Pópa György dr. a szervezési bizottság előadója rámutatott arra, hogy az aradi zsinat tanácskozásai hat év óta nélkülözik a szeretetnek, békének és az egyházi szellemnek melegét. Az 1912. évben az aradi zsinat megtiltotta a nagyváradai szentszéknek, hogy közvetlenül érintkezzen a kormánnyal; később a zsinat a szentszék legtöbb javaslatát elutasította, számadásait kifogásolta, előirányzatát megnyirbálta; ki volt adva a jelszó, hogy ami Nagyváradról jön, az rossz. Ennek okát abban látja, hogy az aradi szentszék titkára, Goldis László, aki igen markáns egyéniség, sok jogot élvezett a püspök és a zsinati tagok jóvoltából. Például Goldis igazgatója lett egy politikai napi lapnak, amely az egyház tradícióival homlokegyenest ellenkező

politikai irányzatot folytatott. Goldis lapja, a Romanul minden lehetséges, látható, s láthatatlan bojkottot hirdetett mindenki ellen, aki nem toltta az ő politikai szekerét; saját aláírásával ellátott cikkben névleg megnevezett lelkészeket, akiket az említett okból „szabaddalmazott magyaroknak” nevezett el. Odáig ment a terrorja ennek az urnak az egyházi élet terén, hogy a tegnapi ülésen ellentmondás nélkül mondhatta el, hogy ő az egyház becsületét kívánja megmenteni, amikor ahhoz ragaszkodik, hogy jegyzőkönyvbe vétessek ama nyilatkozata, amely szerint a metropolita választás eredményét nem veszi örömmel tudomásul. Ebben keresendő annak magyarázata, hogy a nagyváradai szentszéknek a zsinat oly sok nehézséget támasztott, mert annak a szentszéknek élén a hazatias magyar barát Mangra Vazul állott.

Pópa dr. ezután a törvényre való hivatkozással azt fejtegette, hogy a vikárius választás napirendre tűzése a püspöknek és a zsinatnak közös joga s kívánatos, hogy ez a kérdés minden összeütközés nélkül, egyetértéssel olyképen döntessék el, hogy amennyiben a püspök argumentumai helytállóak, akkor azokat a zsinat respektálni tartozik, ha azonban azokat törvényelleneseknek tartja, úgy ez a kérdés külön döntendő el. Ezután rámutat arra, hogy az 1870-ben tartott első zsinat határozatával és az azt követő gyakorlattal ellenkezik a püspök álláspontja.

Pap I. János püspök erre kijelentette, hogy megváltoztatja elhatározását.

— Anélkül — mondta — hogy az esetleg megválasztandó vikárius megerősítésének kérdésében most nyilatkoznék és anélkül, hogy a püspöki székben utánam következő vikárius kinevezési jogát illetőleg prejudikálni akarnék, hajlandó vagyok a választást napirendre tűzni.

(A szabályok értelmében a zsinati választásokat az aradi püspök hagyja jóvá, illetve semmisíti meg. — A szerk.)

Ezután elrendelte a titkos szavazást. Leadtak 34 szavazatot, amelyből 31 Ciorogariu Romuluszra esett, 3 pedig üres volt. Most ismét a püspök szólalt fel.

— Nem óhajtok most a megerősítés kérdésében nyilatkozni; azt se tudhatom még, hogy egy hónap, vagy 9 hónap múlva történik-e az meg, de ha a választás isten akarata lesz és arra kerül a sor, hogy a választást én megerősíthetem, úgy a lelkére kötöm az új vikáriusnak, hogy viselje gondját a bihari részeknek, gondolja jól az én szülőházamat.

Ciorogariu megköszönte a püspök szavait és a zsinat bizalmát és ígérte, hogy a szeretet és béke jegyében kezdi meg működését.

A zsinatnak több fontos tárgya nem volt.

A hatodik hadikölesön. Budapestről telefonálja tudósítónk: Teleszky János pénzügyminiszter ma délután fél hat órára érkekezletre hívta össze a nagybankok vezérfér-

fiait, amelyen az új, hatodik hadikölesön kibocsájtásának módozatait beszélük meg.

Aradi ügyvéd feljelentése pap bátyja ellen.

Váltóhamisítással vádolt lelkész.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi törvényszék büntetőtanácsa egy érdekes bűnügy főtárgyalását napolta el, melynek vádlottja egy általánosan ismert aradmegyei görög keleti román lelkész. A megvádolt lelkész, Tamasdán Oktávián, a menyházai görög keleti román egyház papja hosszabb idő óta tábori szolgálatot teljesít, a fronton van és a tárgyaláson nem jelent meg, ezért a bíróság azt elnapolta.

Tamasdán Oktávián két rendbeli magánokirat hamisítással van vádolva. Mindkét ügy régen húzódik az aradi törvényszék előtt, melynek bírósága már több ízben foglalkozott velük. A vádirat szerint a lelkész testvére, Tamasdán István dr. aradi ügyvéd nevére két váltót hamisított.

Tamasdán Oktávián 1912-ben egy ezerkét száz koronás váltót számított le a borosjenői takarékpénztárnál. A váltót a takarékpénztár annak lejártá után peresítette, s a rajta szerepelt Tamasdán István dr. azzal védekezett, hogy a váltón lévő aláírást nem ő írta, s ő az aláírásra senkit sem hatalmazott fel. A törvényszék polgári tanácsa tárgyalta ezután ezt az ügyet, s a bíróság Tamasdán István dr.-nak megítélte a főesküt. Kitzüzte a főeskü letételenek határnapját, de ezen az aradi ügyvéd nem jelent meg. Tekintettel arra, hogy a főeskü letétele halaszthatatlan, Tamasdán dr. hiába hivatkozott betegségére, a bíróság elmarasztalta őt, s kötelezte a váltótartozás kifizetésére. Tamasdán István dr. a váltót kifizette, azonban nyomban feljelentést tett a váltó hamisítója, bátyja ellen. A hamis váltó ügye ekkor az aradi kir. törvényszék elé került, amely lefolytatta a vizsgálatot. Tamasdán Oktávián a vizsgálat folyamán kijelentette, hogy az aláírás nem hamis, azt testvérétől kapta. A vizsgálat során szakértői véleményt szereztek be az aláírásról, s a szakértők megállapították, hogy az aláírás tényleg nem Tamasdán István dr.-tól származik, azt azonban nem tudták megállapítani, hogy Tamasdán Oktávián írta-e alá öccsének a nevével.

A másik vád szerint szintén évekkal ezelőtt Tamasdán Oktávián Deutsch Izidor aradi ékszerészétől, több ékszerrel vásárolt, a kereskedő azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a lelkész vagy készpénzzel, vagy váltófedezettel fizesse ki a vásárolt árukat. Tamasdán Oktáviánál nem volt készpénz, hanem másnap a tartozásra váltót adott, melyen mint elfogadó D. Tamasdán István szerepelt. A váltó a közgazdasági bankhoz került, amely peresítette azt. A bíróság Tamasdán István dr.-t idézte meg a tárgyalásra, mert úgy vélte, hogy ő tőle ered a váltón lévő aláírás. Az ügyvéd ismét kijelentette, hogy nem az ő aláírása és különben is az aláírásnál nem dr. van, hanem csak „d” betű. A bíróság letétette az ügyvéddel a főesküt, s az ügy ismét az aradi kir. ügyészhez került, amely hivatalból indított eljárást Tamasdán Oktávián ellen. Ebben az ügyben a menyházai lelkész azzal védekezett, hogy az aláírás nem öccsétől, Tamasdán István dr.-tól származik, hanem régen elhunyt atyjától, aki több bírói váltót hagyott hátra örökségben. Atyja mindég D. Tamasdán Istvánnak írta magát, mert a községben több Tamasdán lakott és ez a D. betű szolgált a megkülönböztetésre.

Az aradi kir. ügyészség vádiratát ezzel a két vádponttal emelt vádat Tamasdán Oktávián lelkész ellen, s miután a vádlott a tegnapi tárgyaláson nem jelent meg, a bíróság elrendelte, hogy megfogja keresni, hogy a lelkész melyik csapatparancsnoksághoz, s kérdést fog intézni az illető csapatparancsnoksághoz, hogy a tárgyalás megtartása céljából kaphat-e Tamasdán Oktávián szabadságot. Ha igen, akkor a törvényszék hamarosan újból ki fogja tűzni tárgyalásra a lelkész ügyét.

A helyzet mindenütt

változatlan.

Budapest, április 25. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

A helyzet mindenütt változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mangra Vazul a hűtlen román intelligenciáról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mangra Vazul nagysebehi metropolita pásztorlevelet intézett egyházmegyéje lelkészeihez, amelyben rámutat arra, hogy a román nép a magyar hazában megtartotta nyelvét, szokásait és nemzeti jellegét, kulturában és gazdaságilag fejlődött és megerősödött, békében és egyetértésben élt polgártársaival.

Most azonban nemrég hamis proféták a nacionalizmus álarcá alatt szét akarták szakítani azokat a kötelékeket, amelyek a románságot évszázadokon keresztül a magyarsághoz fűzték. A román népnek különbséget kellene tennie a keletről és a nyugatról jövő szél között.

Nagy lelki fájdalommal kell azonban megállapítania, hogy néhány intelligens ember, különösen pap, akik megfélemedtek hazájuk iránti kötelességükről, az ellenséghez csatlakoztak. Ezen fájdalmas esetekből okulva, felhívja a pásztorlevél a lelkészeket, hogy vezessék a népet, hogy hűségesen engedelmeskedjenek az állam törvényeinek és hogy ragaszkodjanak a királyhoz és a magyar hazához.

TANÜGY

(—) Az iskolaszék ülése. Arad sz. kir. város törvényhatóságának 674—45—1917. sz. határozata alapján a közs. iskolaszék 1917—1919. évekre terjedő ciklusát meg kell alakítani. Ezen a f. évi április hó 28-án d. u. 4 órakor a városi háza tanácstermében tartandó alakuló ülésre a t. iskolaszéki tagokat van szerencsém meghívni. Varjassy Lajos polgármester. Az ülés tárgyai: 1. Eskütétel, megalakulás, elnök és másodelnök választás. 2. A valias- és közokt. ún. min. urnak intézvénye a Ferencvárosi közs. polgári isk. segédtanítói állásnak rendessé váló útszervezése tárgyában. 3. Jelentés a tényleges katonai szolgálatra bevonult s onnan elbocsátott tanulókról, valamint a német katonaságnak Aradról való elvonulása folytán felszabadult iskolapületekről. 4. Előterjesztés egyes tanulóknak némely tantárgy alól való felmentése tárgyában. 5. Jelentés Jeney Béla közs. el. isk. tanítónak elhalálzásáról és az elhalálzások folytán megüresedett elemi isk. tanítói állásoknak pályázat útján való betöltésére vonatkozólag. 6. Almási T. Pál igazgató, Molnár Sz. Vilma, B. né Ferenczy Ilona, Sz. né Luy Mária tanítónők szabadság megadására iránti kérelme. 7. Indítványok.

HIREK.

Háboruban nincs földgáz.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az erdélyi földgázterületek fölfedezése, majd a földgáz értékesítésének megbeszolására összeült anketek tanácskozásai után a nagy magyar városok abban a kallemes illúzióban ringatták magukat, hogy ezentúl csödtől fog reájuk hullani az áldás s olesó és kitünő világító anyaghoz fognak jutni. Egyes városokban már azzal a gondolattal foglalkoztak, hogy a régi gázüzemeket beszüntetik, a szerződéseket a gázgyárakkal nem újítják meg, hiszen rövidesen itt van a nagyszerű, pompás földgáz, az utólrhetetlen stb. stb.

Valóban — utólrhetetlen. Legalább is e pillanatban úgy látszik, hogy hosszú ideig nem fogjuk utólrni és megörni azt az időt, amíg földgáz világít nekünk, avagy földgázon főzzük meg a vacsoránkat. A Deutsche Bank a magyar kormányval kötött ugyan ezelőtt másfél évvel szerződést; a mely szerint négy év alatt a földgáz vezetékét köteles Nagyváradig elvezetni, de hogy ezt a szerződést betartják-e: arra nézve újabbán kételyek merültek fel. Nagyvárad tudósítónk ugyanis azt jelenti, hogy a Földgáz részvénytársaság igazgatója Papp Imre ma Nagyváradon tartózkodott a társaságnak Jánosi Béla nevű főmérnökével s Nagyvárad földrajzi helyzetének s talajviszonyainak megvizsgálása után azt a meglepő kijelentést tette, hogy a háboru ideje alatt szó sem lehet a földgáz vezetékének lerakásáról. A háboru befejezése után kerülhet a sor csupán arra, hogy Várad és a tőle délre fekvő vidékek — tehát Arad is — földgázhoz jussanak. A háboru ideje alatt csupán a tervek kidolgozásával foglalkozni. Ime így fest a magyar kormány és a Deutsche Bank szerződése s így áll a földgáz ügye Magyarországon.

— Megszűnt az osztrák kormányválság. Bécsből jelentik: Hír szerint legközelebb királyi kérészt jelenik meg, melyben öfelsége kijelenti, hogy a három osztrák miniszter lemondását nem fogadja el.

— Újabb 143,500 tonna elstülyesztése. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Április 19-éig ismeretessé vált tengeralattjárók sikerei óta e hó 24-ig beérkezett gyűjtő jelentések szerint további 143,500 bruttó regiszter tonnatartalmu elleneséges és semleges kereskedelmi hajót süllyesztettek el tengeralattjáróink a Csatornában, az Atlanti Óceánon és az Északi-tengeren.

— Vizsgálat Lusztig Balázs százados ellen. Bécsből jelentik: A bécsi hadosztálybíró-ság most indította meg a vizsgálatot Lusztig Balázs százados, a hadügyminiszter volt gazdasági adjutánsa, a Kranz-per koronatanúja ellen. Eredetileg a nyomozást a leitmeritzi katonai törvényszék folytatta a százados ellen, mert Lusztig jelenleg Leitmeritzben szolgál, mint tüzérszázados. A leitmeritzi törvényszék most áttette az ügy aktáit a bécsi hadosztály törvényszékhez.

— Külföldiek azonnali jelentkezése. A m. kir. miniszterium 1241/1917. M. E. sz. rendeletével elrendelte, hogy mindazon külföldi állampolgárok, köztük a német állampolgárok is, akik Aradon bármily rövid ideig is megszállnak, kötelesek utlevelüket, nyomban megérkezésük után a rendőrfőkapitányi hivatalban látogatás céljából személyesen bemutatni. Jelenkezni lehet reggel 8 órától este 9 óráig. Ha

a külföldi családjával jön Aradra, elegendő a családfő jelentkezése. Felhívom a város lakosságát, hogy amennyiben külföldit magához fogad, figyelmeztesse, hogy utlevelével a rendőrfőkapitányi hivatalban jelentkezék. Aki ezen rendelkezésnek eleget nem tesz, a fennálló törvények szerint szigorúan büntetve lesz.

— Elhunyt képviselő. Budapestről telefonálja tudósítónk: Pozsgay Miklós országgyűlési képviselő ma hajnalban Dunakezelen meghalt. Az Apponyi párt tagja volt és az obstrukció idején élénk részt vett a parlamenti harcokban. 54 évet élt.

— Sorozások Aradon. Közhírré teszem, hogy az aradi m. kir. honvédkiegészítő-parancsnokság az 125—1917. sz. a beküldött szemletervezete szerint az Aradon tartózkodó 1871—1867. és a minden szolgálatra előbbi években alkalmatlanoknak nyilvánított 1893—1872. években született aradi és idegen illetőségű népfelkelők bemutatási szemléjének megtartására 1917. évi május hó 21., 22., 23. és 24. napjait tűzte ki. Ezen szemlén való megjelenésre a fentjelzett évfolyamba tartozó és Aradon az összeíráshoz már jelentkezett népfelkelőknek „Idézés” című meghívások lesznek kézbesítve, melyeken a megjelenés napja is megjelöltetik. Azok, akik az „Idézés” című meghívást 1917. évi május hó 10-ig meg nem kapták volna, annak átvétele végett az Arad városi katonai ügyosztálynál tartoznak jelentkezni. A népfelkelési bemutatási szemle a városházán fog megtartatni és mindenkor 7 órakor veszi kezdetét. Azon népfelkelők, akik ezen szemlén meg nem jelennek s elmaradásukat köllően nem igazolják, elővezettetni és az 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében 2 évig terjedhető börtönnel fognak büntettetni. Varjassy Lajos, polgármester.

— Halálozás. Özv. Dougan Károlyné és gyermekei: Károly máv. fogalmazó, Lajos, Justina és Gusztó, szomorodott szívvvel tudatják a jó gyermek, illetőleg testvér, unokatestvér, sógornó és rokon Dougan Anikónak, április hó 22-én, Kolozsvárott egy ottani szanatóriumban bekövetkezett elhunytát. Földi maradványait Kolozsvárott, április hó 24-én helyezték az ottani római katolikus temetőben ideiglenesen nyugóhelyre.

— Tisztelet az elesett hősöknek. Doverből jelentik: Azokat a német tengerészeket, akik a Csatornában vívott ütközetben estek el, katonai díszszel eltemették. Az elesett tengerészeknek koszorút tettek, amelyet a doveri órhajózási altengernagy küldött és amelyen ez a felírás volt: Tisztelet az elesett hősöknek.

— Levelezés a hadifoglyokkal. A m. kir. belügyminiszter ur 34185/1917. V. a. számú körrendeletében arról értesített, hogy a Vörös Kereszt Egylet információi szerint az orosz hadügyi kormányzat oly nagy mértékben nélkülözi a magyar cenzorokat és általában oly kevésse lelkiismereteszen kezeli a hadifoglyok levelezésének ügyét, hogy a petrogradi központi cenzorán, valamint az egyes tartományi kormányzóságok helyi cenzuraszékllyainál minden képzeletet felülmúló mennyiségben hevernek a továbbított magyar levelek, melyeknek feldolgozása egyáltalában sohasem várható s így ezek bizonyos idő múlva nyilvánvalóan meg fognak semmisülni. Ennek az anomáliának a következménye az, hogy a hadifoglyok és hozzátartozóik között való levelezés az utóbbi időben ismét nagyon rendetlené vált és sok hadifogly néha hónapokon keresztül nem kap értesítést hozzátartozójától, vagy megfordítva, a családok hiába várják a hadifogly levelezőlapját. Miután a leirat szerint ezen a bajon egyetlen módon lehet segíteni, ha a közönség, bármily nehezére is esik, hozzászokik ahhoz, hogy megfélemb két-het-hetente egy levelezőlapot küld, rövid, precíz és csupán a legszükségesebb közüesekre szorított tartalommal; — ennélfogva felkérem a város lakosságát, hogy fentieket figyelembe véve a had

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

(Manifestum az orosz katonák tömeges szökéséről.)

Luganó. A Corriere della Serának jelentik Pétervárról, hogy az orosz nagykövetség újabb manifestumot bocsajtott ki, melyben teljes nyíltsággal bevallja, hogy az utolsó időben a fronton tömeges szökések történtek. Felszólítja a megszökött katonákat, hogy sürgősen térjenek vissza helyeikre. Mitalánosan tudott dolog, hogy a katonák nagy számmal hagyták el loveszarkaikat és hazamentek, mert azt hitték, hogy földjeiket fejosztják.

Stocahom. Az anarchia Finnországban egyre terjed. A lakosság és a katonák között erős ellentétek vannak. A múlt héten tengerész katonák behatoltak a finn szenátus helyiségébe és követelték a nyolc órai munkáról szóló törvény keresztüli vitelét. A szenátus elnöke Tokoj szocialista, az új fő kormányzóhoz ment és komolyan tiltakozott az orosz katonák beavatkozása ellen. A fő kormányzó kijelentette, hogy nem tud semmit sem az orosz katonák tulkapásai ellen tenni. Az anarchikus mozgalom a katonákról áttért a tömegre is. Helsinki városában a tömeg kényszerítette az elárulókat, hogy az élelmiszereket az általuk megszabott áron adják el. Fosztogatások is voltak. Oroszország számos nagyobb városában a Romanov ház tagjainak szobrát elpusztították.

Stocahom. Az orosz szocialista vezéreknek An lia által történt visszatérése Oroszország-

ban nagy elkeseredést keltett. A munkások és katonák tanácsa az ügyben a következő határozatot hozta: A forradalmi demokrácia türelmetlenül várja zászlói alá a szabadságnak azon előharcosait, kik egész életükön át előkészítettek a cárizmus széttörését, akiknek azonban politikai nézeteik miatt az angol hatóságok lehetetlenné tették, hogy Oroszországba visszatérjenek. Az angol kormány ezáltal meg nem engedhető módon beleavatkozott Oroszország belső ügyeibe és árt az orosz forradalomnak, mert ezzel megosztja Oroszországot legjobb és leghűbb fiától. A munkások és a katonák tanácsa tiltakozik az angol kormány magatartása ellen és felszólítja az angol proletariátust, ezen tiltakozás támogatására. Felszólítja az angol külügyminisztert is, hogy tegye meg közelemből az intézkedéseket, hogy a politikai emigránsok különbség nélkül visszatérhessenek Oroszországba.

Hopenhága. A paraszt szörvesség lebotisága a hadban álló parasztekhoz felhívást intézett, hogy tegyék meg kötelességüket és ne aggódjanak, hogy részvételük nélküli osztják szét a földet, mert nyugtalanságuk csak az ellenségnek használhat.

Róterdam. A washingtoni szenátus 53 szavazattal 5 ellenében elhatározta, hogy a szolgálati kötelezettségről szóló törvényjavaslatot tárgyalni fogja.

fogyókkal való levelezésben azt saját érdekükben állandóan szem előtt tartás. Varjassy Lajos, polgármester.

— Merénylet készült Balfour ellen. Amerdamból jelentik: Az ellen a vasut ellen, amellyel Balfour Hallitaxból Washingtonba utazott, merényletet kíséreltek meg. A Times jelentése szerint a vonat vágányára tahasabokat és hatalmas köveket tettek, hogy a vasutat kisiklasszák. Csakis a rendőrség éberségének köszönhető, hogy a merénylet szándéka megghiúsult. Balfour lakását most katonák és detektívek őrzik.

— Az új liszt és kenyérárak. Polgármester urnak 4490 1917. sz. a kobcsátott hirdetésméyeivel a tengeri lisztnek kicsinybeni eladási ára kilogrammonként 60 fillérben, a kenyérnek kicsinybeni eladási ára pedig kilogrammonként 55 fillérben állapított meg. Figyelemztetem eunek alapján a hatósági liszt árusítással foglalkozó kereskedőket, pékeket, valamint a fogyasztó közönséget, hogy ezen újabb megállapított hatósági árak már a csütörtökön kezdődő nyolcadik heti kiosztásnál érvénybe lépnek és egy 420 gr. kis adag tengeri lisztnek kicsinybeni eladási ára kilogrammonként papirzacskóval együtt 26 fillérben, az 520 grammos nagy adag tengeri lisztnek kicsinybeni eladási ára kilogrammonként a papirzacskóval együtt 32 fillérben, az 1750 grammos kenyér adag eladási ára pedig 26 fillérben állapított meg. A részletesen összeállított új lisztárjegyzék a közlelmezési hivatalban átvehető. A közlelmezési ügyosztály vezetője.

— Meghívó. Az aradi Chewra Kadisának 1917. évi április hó 9-én megtartott közgyűlésén megválasztott elnök, alelnök és alaptöke kezelő a reájuk ruházott tisztséget el nem vállalták, miért is elnök, alelnök és alaptöke kezelő újabb választására 1917. évi április hó 29-ik napjának d. e. 11 órájára a hitközség tanácsstermében tartandó rendkívüli közgyűlésre az egyesület szavazati joggal bíró tagjai ezenel meghívotnak. Arad, 1917. április hó 25. Dr. Nemess Zsigmond hitk. elnök, az aradi Chewra Kadisa védnöke.

— Hadijétekonyság. Roth Izidor Arad, 20 koronát küldött a vak katonáknak és 20 koronát a hadiárva alapja javára.

— Kinevezés. A Hazdák Biztosító Szövetkezete Igazgatósága Winkler Antal tisztviselőt az aradi vezérképviselőséghez oktató-felügyelőnek kinevezte.

— Eljegyzés. Kiráhenmayer János szegedi kőszövő gyáros, eljegyezte Wager Annuskát Zsigmondházaról. (Minden külön értesítés helyett.)

— Halálozás. Hunyadi Szidonia, államóvónő, április 20-án (életének 63. évében Gyorokon elhunyt. Temetése 22-én délután volt a gyoroki református temetőben általános részvét mellett.

— Atlasz Izidor aradi üzleti címmel az Aradi Közlöny közölte, hogy Atlasz Izidor budapesti lakos nagykereskedő ügynökei szalonna és zsir árdragítási üzelmeket követtek el, hogy ezekért ellenük bünvádi eljárást tettek folyamatba. Ezen közleményünkre Atlasz Izidor azt jelenti ki, hogy a hadsereg részére való szalonna és zsir szállításra állandó megbízása van, hogy ellene árdragításért bünvádi feljelentés nem tétetett, végül hogy Aradon szalonnát és zsirt közvetlenül nem is vásárolt, hanem részére ügynökök vásárolták ezen cikkeket. A miniszteri rendelet értelmében különben nem is büntethető, ha az esetet feljelenti. Az aradi rendőrség büntügyi osztályának vezetője Beretz Ferenc rendőrkapitány az Aradi Közlöny munkatársának kijelentette, hogy Atlasz Izidor a rendőrség előtt teimutatott megbízólevél szerint, a katonaság részére vásárolni jogosult.

— Költőzködők b. figyelmébe ajánlom dunsan felszerelt raktáramat. Vízvezetők, mindennemű disztárgyak, üveg és porcellán servisek legolcsóbb beszerzési forrása. Fischer Mór Andrassy-tér 25. Városi és megyei telefon 568. 2840.

— Gukorcsonmagoló és papirzacskók Kerpénél. 190

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

Henny Porten-dráma az Apollóban.

— A lehullott bírnások bemutatója. —

A kinematográfia termelésének oly bőségesnek kell lennie, hogy nem produkákat mindig hívókat és művészt. Számtalan filmet nézünk meg, míg egy-egy igazán klasszikus alkotásra találunk, olyan filmre, amelynek vetítését a csodálkozás moraja kísér s amelyről minden ember elragadtatással emlékezik meg.

Ilyen minden tekintetben grandiózus film „A lehullott bírnások” című Henny Porten-újdonóság, amelyet ma mutatott be az Apollószínház. A hatalmas drámai film magasan kiemelkedik a hónapokra visszamenőleg bemutatott képek közül. A mesészövege lelkünkét és idegeinket fogva tartja, a művészi megrendezése állandóan csodálkozásra készíti a publikumot, amit pedig Henny Porten nyújt a női főszerepben, az sikereinek sikerét jelenti. Szépségének, elragadó bájosságának teljében tündököl, ha mosolyogni, vagy akár szenvedni, sirni látjuk. A zsúfolt nézőtér rajongása szállt felé s ha fotográfia helyett maga állt volna a közönség előtt, ugy bizonyára a tapsok orkánya vette volna körül. Mind a három előadásra jóval előbb elkeltek az összes jegyek s az utolsó előadásról nagy tömegek szorultak ki. Ez a fölülmulhatatlan érdeklődés is mutatja, hogy Henny Porten ma a mozi legnépszerűbb művésznője. A film még csütörtökön megy, mivel az igazgatóságnak legnagyobb utánjárására sem sikerült a képet két napnál többre megszeretni.

* Egy szegény ifju története Lidya Bertini és Mario Bonnardual a főszerepben legközelebb az Erzsébet mozgoszínházban.

* Titáni küzdelem. (Kaiser Titz kép az Urániában) A szorongásig megtelt nézőtérn tegnap valami különös hangulat uralkodott. Olyan hangulat volt ez, mint amikor az ember valamely eseményről azt szokta mondani, hogy háborzongatón szép volt. Az élet témáit, a maga rideg valóságában nem szívesen látja az ember és e mellett még olyan közel-foghatóan, olyan természetességgel tárlják elébe: érzésben lenyomják kedélyét. A titáni küzdelem, amelyet folytatunk a születés perctől, a halálnak fekete órájáig, olyan érzés, mint, mindegyikünkbe él, de amire gondolni senki sem gondol szívesen. És ezt a leánygőző nyomasztó érzést kaptuk tegnap filmben jelképezve. Nem szükséges erről a képről kritikát írni, mert ha Kaiser Titz jut ilyen szerephez, az tökéletesebb a tökéletesebnél, elég csak annyit megjegyeznünk, hogy a mai kép nemcsak hogy közel jár, de egyenesen szegyenye hagyja a mult évad legközelebb, legnagyobb értékű filmjét a Kaiser Titz által alakított „Dr. Imhoff”-ot. — A világ csak hangulat. Leontine Künneberg, a Reinhard színház kiváló művésznője, legközelebb az Urániában.

Elakarja venni az entente Palesztinát a törököktől.

(Saját tudósítónk tetelonyjelentése.)

Genf. Az Idea Nationale szerinti a Svájcban megtartott entente konferencián tárgyalták Olaszország ama javaslatát is, hogy Palesztinát el kell venni a törököktől. Egyes javaslatok szerint Palesztinát nemzetközivé kell tenni, mások szerint pedig Belgium tennhatósága alá kellene helyezni.

Haga. Az itteni szerb követség megcafolja azokat a híreket, hogy Szerbia különbékét akar kötni. Ezek a hírek abból az alkalomból menttek fel, hogy Protics szerb miniszter legutóbb néhány napig Svájcban tartózkodott.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A teherszállítás megkönnyítése Aradon. Az aradi kereskedelmi és iparkamara értesítése szerint a temesvári és szegedi üzletvezetőség összes vasúti vonalai felszabadultak az eddigi teherszállítási korlátozás alól, eddigben Szolnok—aradi vonalra még mindig fennáll a szállítás korlátozása bizonyos árucikkekkel szemben. A kamara értesítése szerint a temesvári és szegedi Máv. üzletvezetőség vonalának felszabadítása következtében jelentősen szállítási könnyítések várhatók Arad számára. Aradról ugyancs a Máv. vonalán Temesváron át, illetve az arad-esanádi egyesült vasúti vonalán Szegen át olyan külszemények is szállíthatók, amelyeket a Máv. Szolnokon keresztül való szállítás céljából nem venne fel. Viszont ezek a külszemények Aradra is megérkezhetnek.

FOG- írócsék, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a legcsinálva azonos porcellánból.

FOG- koronák, hídak, egész fogcsorok arájpadiás nátrál aranyból, platinaából vagy porcellánból.

FOG- hőkvek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGÁSZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipse, Brüssel és Londonban, nemkülönbön Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tudom, hogy műtermem a mai kor fogápolási műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkézesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessék.
Telefon 757. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

a szegedi és temesvári vasúti vonalakon, ha feladójuk a küldeményt Szeged, illetve Temesváron át való továbbítással adja fel. Az érdekelt közönség azonban ne higgye azt, mintha most már korlátlan mennyiségben lehetne Aradról Temesváron és Szegeden át mindanfélé árut küldeni, illetve kapni. Az aradi állomási épület egyelőre szintén forgalmi korlátozás alatt áll és a Máv. aradi üzletvezetősége csak igen méltányos esetekben engedi meg küldeményekre nézve az állomásán való felvételt, illetve leadást. Ugy informáltak a kamarát illetékes helyen, hogy a Máv. aradi üzletvezetősége teljes jóakarattal intézi eme szállítványozási kérdéseket és amennyiben a közönség nem fogja túlzott mértékben igénybevenni az államvasut aradi állomását szállítványával, az esetben minden teennakadás nélkül végezheti a raktárhivatal a felvételt és a leadást. Szükséges azonban, hogy az, aki Aradról korlátozás alá eső árukat elakar szállítani Temesváron, vagy Szegeden keresztül, illetve, aki ilyen árukat Temesváron és Szegeden át kapni akar, esetenként forduljon egyszerű levéllel a Máv. aradi üzletvezetőségéhez és jelezze beadványában, hogy milyen árut, milyen súlyú küldeményt és hova akar szállítani, illetve melyik feladóállomásról vár milyen súlyú és fajta árut. A kamara ismételten hangsúlyozza, hogy a Máv. üzletvezetősége csak az esetben adhatja meg a szállítványozási, illetve Aradon való kirakási engedélyt, ha a közönség mérsékelt igényekkel lép fel.

Felvezetés. Hirschl Zsigmond és neje szül. Steinitzer Regina milleniumi alapítványának kamatait egy Aradon lakó, szűkölködő, munkaképtelen kereskedelmi irodai alkalmazottnak (Comptoirista) ha pedig ilyen nem akadna, Aradon lakó, szegény, munkaképtelen egyéb kereskedelmi alkalmazottnak, u. m. utazónak, bolti segédnek stb. lévén kiadandók, felhivatnak mindazok akik a segély elnyerésére jogcímekkel bírnak, hogy szolgálati minőségüket igazoló kérvényüket f. é. május hó 10-én (tizedikén) délig az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájánál nyújtsák be. A díj odautólése ugyanaz nap történik.

A szoracsiért lelet:

Rudnyánszky Endre távollétében

Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1917. április 26-án, csütörtökön:

G) Bérlet. C) Bérlet.

Pillangó kisasszony.

Opera.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.

Limbäck János és fia „Első m. k. száh. ércokoporsó-gyára és temetőszereke-gyáralata” Arad.

özv. Dougan Károlyné szül. Reichel Anna a saját, úgy gyermekei: Károly, Lajos, Juszitna és Guszt, valamint az alólírottak nevében is szomorodott szívvél tudatják a hön szeretett és felejtethetlen jó gyermek, illetőleg testvér, unokatestvér, sógornő és rokon

Dougan Anikónak,

folyó évi április hó 22-én, a reggeli órákban, Kolozsvárott hosszas szenvedés után, életének 27-ik tavaszán, a Mindenható bölcs akaratához képest bekövetkezett gyors elhunytát.

A felejtethetlen kedves halott földi maradványait Kolozsvárott, folyó évi április hó 24-én délután 4 órakor helyeztük az ottani római katolikus temetőben ideiglenesen nyugvóhelyre.

Az engedélytő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért Aradon, a főtisztelendő minorita atyák szentegyházában, folyó évi április hó 30-án, reggeli tél 8 órakor fog az egek Urának bemutatatni.

Drága emléket mindig szeretettel fogjuk megőrizni! Arad, 1917. április hó 25.

özv. Piskora Jozsefné szül. Reichel Antónia, nagynénje Dougan Károlyné szül. Schuder Juliana, Dougan Lajosné szül. Kurucz Mária, sógornő, Dougan Gizke, Dougan Béla, Dougan Károly, Dougan Boriska, Dougan Annusa, unokahúgai és öccsei. Ugyiszintén a számos többi rokonság nevében is. 21

Irógép szalagok

az összes rendszerű írógépekhez, kitűnő minőségben, egyenként és tucatonként legolcsóbban kaphatók

Bodnár József

írógép szaküzletében

Arad, Salacz-utca 3. szám.

Szakember javítóműhely.

Telefon 11-41. 2585

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év április hó 1-től.

Aradról Budapestre indult:

Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt . . . 11:42
Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délután 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 6:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 3:31
Személyvonat reggel 5:57

Békéscsátáról Nagyváradra ind.:

Személyvonat reggel 4:35
Személyvonat délután 1:38

Nagyváradról Békéscsábára ind.:

Személyvonat délelőtt . . . 10:10
Személyvonat este 7:52

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfejdaimasabti tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkál, nem ragadós. A beszerzését vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással 1 korona.

Dyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem bontja! A szájfúróget deszficiálja, odáig senki nem. Ara egy porcellán-szetelencének 80 fillér.

Fantázi szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raklata:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerháza Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Meynauzási uaszerben).

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Bónne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorérettő szer, finom fűszeres ízű, szon- gító, a gyomorra és vesikre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja- valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj- donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1245

Rozsnyay Máttyás gyógy- szertárában Arad, Szabadság-tér.

Feter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szép-
lős májfoltos, mitesseres, pattanásos
arcot széppé, ráncos, öregedő arcot
simává tesz. Szemölcsöt, hajszála-
kat fajda om nélkül végleg eltávo-
ltok. Vörös orr a kezelés, arc-
bőrhámlás. Arcmasszázs. Arcmasszázs
nyos bérletben. **Hajmosás, on-
dolítás, hajfestés Hanna
testekkel, manókr.** Szerek
szétküldése vidékre is. 521

Feter Teréz.

Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

A di és csanádi egysült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.49
Személyvonat délután	4.15
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat déln	12.00
Személyvonat este	9.31
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.06
Személyvonat délután	3.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.33
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Motors vonat reggel	7.03
Személyvonat délután	12.48
Aradról Brádra érkezik:	
Motors vonat délután	1.16
Személy vonat este	7.48
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.00
Motors vonat délután	2.15

Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Motors vonat este	8.48
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat este	6.32
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	8.32
Vegyes vonat délután	4.36
Mezőhegyesről Kétegyházára indul:	
Motors vonat reggel	8.37
Motors vonat este	6.20
Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:	
Motors vonat reggel	5.43
Motors vonat délután	3.43
Újszentannáról Kétegyházára ind:	
Motors vonat reggel	9.25
Motors vonat este	3.09
Kétegyházáról Újszentannára ind.:	
Motors vonat reggel	5.23
Motors vonat délután	3.01
Borosjenőről Mezőhegyesre indul:	
Motors vonat este (július 1-től)	...
auguszt. u. 3-ig)	6.35
Vegyesvonat délelőtt	12.25
Mezőhegyesről Borosjenőre indul:	
Vegyesvonat délután	2.39
Motorsvonat reggel (július 1-től)	...
auguszt. 31-ig)	5.12

Földbirtokosoknak

30 évre 4% kamat 90 arályam,
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arályam,
65 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94% arályam mellett, továbbá

aradi és békéscsaba nyakra
50 évre 5% kamat, 1% törlesztés 98 arályam mellett törlesztéses kölcsönöket folyósítanak és birtokparcellázásokat elvégzik és gyorsan keresztül vezet a

Budapesti Kölcsonközvetítő és Parcelázó Részvénytársaság
Budapest, VIII., Kenyérmező u. 6.
Aradi megbízottunk: Bonyhádi József u. Kapa-u. 47., d. u. 2-4-ig.

6684-1917. kh. Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 31000-VI. 2. 917. szám alatt a tengeri (kukorica) moly irtása tárgyában kiadott rendeletét következőkben teszem közzé:

Tengeri termelésünket — különösen az ország déli részén — számottevő kár érte. Feltehető, hogy a baj jövőre még jobban fenyeget a természetes mennyiséget és minőséget nagy mértékben csökkenté. A közelmúltban tett vizsgálódások eredményeként megállapítható volt, hogy a bajt az u. n. tengeri (kukorica) moly okozza, amely pile korábban (tavasza) este és az új kezdetén a tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskókat, (csomákát) elhagyván, a közellevő új vetésű tengerit szállja meg, tojását rátojja s így azt megfertőzi.

A szerzett tapasztalatok alapján a tengerit pusztító est az u. n. tengeri molyt az 1894. évi XII. tc. 56. §. alapján tehát olyan kárt okozónak nyilvánítottam, melynek irtása kötelező.

Mután a vidékezés nem aként történik, hogy a kártévért közvetlenül pusztuljunk — mert a tojását és parányi hernyóját nincs módunkban elpusztítani — hanem a molyok jövőre való elszaporodását csak késve vettem uton, vagyis akként akadályozhatjuk meg, ha azt hernyó állapotában a tengeri szármán 6-8-ól májusig terjedő idő alatt addig semmisítjük meg, míg pile alakjában ki nem kel, tehát az a feladat, hogy a hernyót magában rejtő tengeri szárt semmisítjük meg, még pedig oly módon, hogy azt első orban mint takarmányt felhasználjuk, a megmaradt hárszavehető részt pedig trágyaként vagy tüzelőnek értékesítjük.

Meghagyom cselelőgva, hogy minden mezőgazdálkodó, földbirtokos, bérlő, vagy bárki más, a birtokában lévő s az előző évről termésként származó tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskót, csomát, a tengeri szármán földben maradt részét f. évi április hó 30-áig felhasználja vagy megsemmisítse, hogy a tengeri növény emített részében tojás tengeri moly her. yója feletlenül elpusztuljon.

Aki ezen meghagyásomnak fontosabb kitért idő alatt engedelmeskedni nem tesz, az irtás annak költségére a hatóság által lesz eszközölve és ezen kívül elene az 1894. évi XII. tc. alapján a rendelt büntető eljárás is meg lesz indítva.

Arad, 1917. március hó 30.

Greén, főkapitány.

Alvácza Kénes Hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán

megnyilt.

A fürdő 18—38°C hőmérsékletű természetes kénes és szensavas hevízeivel csodás eredménnyel gyógyítanak: csúzt, köszvény, reumát, ischiast, csontszut, lobo-sodást, benuást és különböző női bajokat.

A nagy árnyas parkban épült pavilonokban tiszta, száraz szobák kaphatók, melyek ára havi 40—60 korona között váltakozik.

Állandó fürdőorvos. Meleg uszoda. Tennisz és tekepályák. Gyönyörű kiránduló helyek. Kitűnő, ózondus levegő.

Közvetlen vasuti állomás. Posta. Sebesült, vagy beteg katonáknak a szoba- és fürdőárakból 30% kedvezmény. Prospektussal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál.

BERKOVITS, fürdőtulajdonos.

Fagydagantok

elmulasztására, lazyságotól, vagy vizketegség biztos meg-
szüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Ara ecsettel és utasításokkal 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszeméző

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A bezeresésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasításával együtt 1 korona.

Pofozók

kiirtására a legalkalmasabb és teljesen csak a „Phenol-nax”-val eszközölhető. A butorokat nem retjia, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfeső

a „Melogen”. egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb, aliandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 3 korona 40 fillér.

Hajós Árpád

gyógyszertárban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Tudtévát az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetési díjat szavak szerint számoljuk.
Minden 250 hirdetés ára 8 fillér. Vas-
naponként 16 fillér.
A postagazdák betűkkel kivált szavakat
szóval kell felírni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
szünk fel.
A kiadóhivatalt tartatja magának a
levegő közlekedés apróhirdetés elővevőit,
amelyek tartalmukban fuvva eredeti alakjában
nem közölhetők, megváltoztatásos.

Házasság.

Házasság előtétél

megismerkedne intelligens, keresztény,
30 éves özvegy urnáé egy kis gyermek-
kel s nagyobb vagyonnal, hozzáillő, jó-
állású, igazi urival. Teljes című le-
veleket „Házasság” jellegre a kiadóba,
feltehetőleg megveve, kér. 2633

Keresztény

46 éves, vagyonsz. egyenlítő özvegy
nő házasság céljából megismer-
kedne nyugdíjas állással rendelkező 50-55
év közötti urjemberrel. Teljes című le-
veleket „Romány” jellegre kér a
kiadóba. 2684

Házasság

céljából megismerkedne intelligens ur-
leány idős, jómódú, intelligens anyu ur-
emberrel. Ha beteges v. kisért rokkant,
se baj. Gyermekes özvegy is lehet. Love-
let „Házasság” jellegre a kiadóhivataltba
kér. 2683

Levelezés.

„Salvélyes barátságok”

levele van „Rontó Páltól.” 2676

„Csendes élet”

jellegre levele van a kiadóban. 2678

20 éves

csinos barna leány állandó, tisztességes
barátságát keresi katonatiszt vagy jukiné-
zésű úri urjemberrel. Leveleket „Mu-
czius” jellegre a kiadóba kér. 2690

Alkalmazást keres.

Megbízható

15 éves, ki jó bizonyítvánnyal rendelke-
zik, ajánlkozik urasági házas posztára.
Cím a kiadóban. 2634

Jegyzői irodába

gyakornoknak ajánlkozik vidéki urileány
munka 16-ra. Ajánlatot „Gyakornok” je-
llegre kér. 2630

Képzésű kőművesmester

munkavezetőnek ajánlkozik. Az építke-
zés, csatornázás, beton-pítés, gat és
egyéb földmunkában is járatos. Helyben,
vagy vidékre is elmegy. Leveleket Voynicki
Mária címre keretnek Kossuth-utca 13.
Arad, 2677

Bádogos

és vízvezeték-szerelő elvált a szakmába
végő javításonként helyben és vidéken
Székely Gyula, Beresényi Miklós-utca
1. szám. 2638

Alkalmazást nyer.

Megdolgozókat

keresünk erdől iparvasút ázo-
munkához. Jelentkezések Landler
gazdálkodásnál, Boros Boni-tár 20.
szám. 2674

Könyvtárakunkba

ügyes tanulóleány felvétetik.

Szelet

mindenes felvétetik Kiss Ernő-utca 4/b.
szám alatt. Szóalkotás nincs. 2638

Elő oszt. hucska mellé

keresek május 1-től délutánra egy intel-
ligens kisasszonyt. Jelentkezni d. e. 9-11
Batthyány-u. 30., k. e., iskola. 2600

Mindenes vagy bejárónő,

ki padló fénycsisztáshoz ért, jó fizetéssel
felvétetik Batthyány-utca 28., 1. em. 2799

Házasság-pár felvétetik

előkelő bérpalotában, Hízkészítéssel. Je-
lentkezhetni hétfőn és pénteken d. e. 11
órákor. Cim a kiadóhivataltban. 2614

Lapkiherdó-pár

jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadó-
hivataltban. 7891

Nyomda- tanulóknak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivataltban.

Lakást keres.

3 szobás

lakást keresek augusztus 1-re, lehetőleg
a belvárosban. Címeket a kiadóhivataltba
kérek. 2678

Kiadó lakás.

Kiadó

elején van burkolott szoba, villany és
füdőszoba beszállással, május 1-re.
Edelspacher-u. 3. 2875

Ingatlan.

Házasság.

Az aradi ur. hitközség tulajdonát képező
néh. Weiss Salamonné házmesternyél
ráá bérbelet az aradi 3778. sz. tanyán
felvett két udvára szőlő, szilva, kerekes-
tárca 58 sz. v. beltelkes ház szabad
kézből eladó. Vételi ajánlatok az izz-
bírók előjáróságához címzetten, írásban
nyújtandók be. 2677

Érdemes

1100 □-os telekkel, két lakással, Bak-
sicsa 12/a. Értései: 1. rd Mosozy István,
Baross Gábor-utca 1/a. 2651

Érdemes ház

400 öf. bel telekkel 2 utcára eső nagy ház,
1000 lakása, 6 lóra való istállósval és
16-17 koszra való padozott és fedet
szemekkel, eladó. Bővebbet Kálmán János-
utcai gyógyszerertáron. 2633

Közvetítő-iroda 4. számú ház

és Pálida László-u. 9. számú ház eladó.
Bővebbet Porcna Lajosnál, Bocskó-u. 25-7

Gyógyászat.

Dr. Szendrői Gyula

lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált
Arztalmatlan szere, fűtőn hat, ára 1 korona.
Kapható Földes és Hahs gyógyszerertáron.

Vétel és eladás.

Csereártságnak

és az összes csereártságnak állandóan
kaphatók Deák Hahs könyv- és papír-
kereskedésben, Dörny-utca. Tel. e. on 802
szám. 871

Kredenc

amerikai díszláb 1, 2 m. 26 cm. hosszú,
hosszával 24 személyes val. kényelmes
nyaraló, eladó. Feltűnő nagy hártáson
alkalmas. Tűzölő 2., 1. sz., jobbra.
Megtéríthető 8-10-ig, déltől 4 óráig. 2679

Szabványos álló

ottomán, teljesen újjanban behuzva, hű-
nyosan eladó Trombita-utca 21., altd
sz. 1. 2689

Vasak

koronással bélyegeket és egész gyűjte-
ményeket. Könyvtárakat és egyes köny-
veket. Kerpel könyvkereskedés. 201

Eladó

Dr. Jakabffy Zoltáné Kupa-pusztai gaz-
daságában posta Dombiratos, három drb
6 hónapos tisztavér Lincselm. színel tel-
nyozkan, egy drb 4 éves 162 cm. ma-
gas, jegytelen pej, kiváló csontozata,
Fartörő mentő. 2447

Virággyepek

viola, hajnalka, petonka, aszter, srb. kap-
harók János Károly virágkereskedésénél
Arad, Zrínyi-utca, Bohus-palota. 2489

Italia hárs

gyönyörű, fehér, hosszúságú kapható
nagyban és kicsinyben Jakubovits József
fűszer- és csomage-üzletében, Boros Boni-
tár 16. Motorállomással szemben. 2529

Szobapadió fényezés

Lincium vagy borostyán lack, kiváló 10
minőségben és minden színben kapható:
Jakubovits József fűszer- és csomage-
üzletében, Boros Boni-tár 16. Motor-
állomással szemben! 2580

Boroshordók.

tíz darab, 6400 liter tartalommal, 4
éve ek, tiszta, jókarban, üzletfelosztás
m. att eladók. Kaufmann Dávid, Török-
kanizsa. 2671

Lakatos-

műhely felszerelést venne a Cs. és Kir.
Lábadozó-oroztag. Arad-vár. Ajánlatokat
Telefon 621. kérik, vagy személyes meg-
jelenést. 2672

Megújított csepiógarnitúra

2-sz. az összes szíjjakkal, jókarban, el-
adó Széke Jenőnél, Simonyifalván. 2645

Eladó

aradi hegyalján 110 hk. 916-os fehér bor
és 100 hektó külföldi ó-borok. Értékei 1
lehet Zrínyi-u. 4/c., 1. emelet, balra. 2627

Használt rongorot

megvétele keresek. Cim a kiadóban 2641

Használt ólom

megvétele keresek. Bővebbet a kiadó
hivataltban. 7892

Külföldi.

Vaj nincsen.

Mihályt leaz, a lapokban tudatal
legyük. Addig is köjük telefon
érdeklődésüket meg. Tel.
számok. 2658

Hahs Vasas chinacura.

Suverén szere vérszegénység, sápkór, sző-
dülés, a vérszegénységből eredő idős-
bajok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Paratias
vértisztító és vérjavító biztos óvszer ma-
tárikus fertőzések- és minden infektívól
eredő meg- betegedés ellen úgy felnőt-
teknak, mint gyermekeknek. Ára 3-50 szer.
Hahs gyógyszerert. Földes gyógyszerert. 12

Eladó.

József főherceg-u. 22. sz. alatt 2 utcai
és 2 nagy szobából álló helyiség iróda-
nak 1. év május hó 1-től eladó. Bővebbet
az Aradi és csanádi egyesület v. szakt
Magánüzemének központú feltehetőleg-
nél. 1868

Tyukaszem

és minden bőrceményedes ellen biztosan
ható szere, Hahs gyógyszerert tyukaszem-
tyukaszem. A legmeggróztalabb tyukaszem a
lapasa párnapi használat után levadik,
a győző fájdalom azonnal megszűnik.
Ára 1 korona. Hahs gyógyszerert, Földes
gyógyszerert Arad. 12

2607—1917. ahaz.

Hirdetmény.

A v. kir. pénzügyminiszter ur
39898—9. 7. számú rendelete ér-
telemében közzétett tesszük, hogy
szoknya a természetes és a jöve-
delmadóban adóköteles jogi sze-
mélyekkel szemben, akik a jöve-
delmadóra és vagyonadóra, vala-
mint az 1914., 1915. és 1916. évi
hadnyereségadóra vonatkozólag
előírt vallomásaikat 1917. évi áp-
rils hó 30-ig akár az illetékes
közvetítő előjáróságnál, akár köz-
vetlenül a kir. pénzügyigazgató-
ságnál benyújtják, az 1916. évi
XXVI. tc. 11. §-ának 7. pontjában
emelt 5%-os, illetőleg az 1916.
évi XXXII. tc. 23. §-ában emil-
tett 1 §., illetőleg 5%-os, nem-
különböztető az 1916. évi XXIX. tc.
25. §-ában emiltett 10-25%-os
pótlék alkalmazását meilődni fo-
gum, mert a folyó évi április 30-ig
beadott vallomás kelő időben be-
adóznak tekintendők.

Arad, 1917. április hó 5-én.

Arad város adóhivatala.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u.
8. Ugyasitt napkáté az „Aradi Közlöny.”

Házaladások.

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását köz-
vetíteni vállalkoz. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
börházak. Ajánlatokat, megbízás-
kat kér

Halmi József

adályveteli közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2369

Kitűnő minőségű szab. bej.

Fatalpu papucsok

csinos és tartós kivitelben, nagyobb
megrendelésnél igen kedvező fel-
tétel mellett beszerezhetők az

Elő Aradi Hajlékony Fatalpu Cipőgyárban

Arad,

Urban Iván utca 5., 8. és 17. sz.

Telefon 116. 2428

3952—1917.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak bi-
zonyos írnök és övözöket és
csakról készült egyes tárgyak for-
galombahozatalának és felhasználá-
sának közzétételéről szóló 1916.
évi április hó 28. napján 1.449—
1916. M. E. szám alatt kelt ren-
delet egyes intézkedéseinek meg-
változtatása tárgyában kelt 1185/
1917. M. E. sz. rendeletet a kö-
vetkezőkben teszem közzétételre:

1. §. A jelen rendelet hatál-
lépővel hatályát veszti:

a) az 1916. évi április hó 28-ik
napján 1449—1916. M. E. szám
alatt kelt re. de. et 3. §-ának 2.
pontja, amely szerint a m. kir.
kereskedelemlügyi miniszter külön
engedélye nélkül is szabad elide-
genneni az idézett rendelet 1. §.
a) pontjában felsorolt anyagok-
nak és tárgyaknak árusítás vé-
gett raktáron tartott készleteiből
— felszerelész kivételével — ha-
vonként az előző hónap utolsó
napján meglévő készlet 10% át.

b) az idézett rendelet 4 §-ának
2. pontja, amely szerint a m. kir.
kereskedelemlügyi miniszter kü-
lön engedélye nélkül szabad fel-
dolgozni, az idézett rendelet 1. §.
a) pontjában felsorolt anyagok és
tárgyak tekintetében azokból a
készletekből, amelyek nem a ka-
tonai igazgatás megrendeléseinek
teljesítésére szükségesek — a fe-
hériemes kivételével — havonként
az előző hónap utolsó napján meg-
levő készlet 10%-át.

2. §. Az 1. §-ban idézett ren-
delet rendelkezéseit egybenként érin-
tetlenül maradnak.

Arad, 1917. április hó 15.

Grön, főkapitány.